

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Petr Pečka

Využití elektronických komunikačních prostředků při zapojení
společníka do procesů tvorby vůle obchodní korporace
(právnícké osoby)

Diplomová práce

Olomouc 2023

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Využití elektronických komunikačních prostředků při zapojení společníka do procesů tvorby vůle obchodní korporace (právnícké osoby)“ vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje. Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 104 580 znaků včetně mezer.

V Ostravě dně 17. července 2023

.....

Petr Pečka

Obsah

Seznam zkratk.....	4
1. Úvod	5
2. Elektronické prostředky komunikace.....	7
2.1 Elektronický podpis	9
2.1.1 Podpis obecně a jeho funkce.....	10
2.1.2 Druhy elektronických podpisů	12
2.1.3 Úřední ověření elektronického podpisu.....	14
2.2 Datové schránky	20
2.2.1 Vybrané změny v právní úpravě datových schránek.....	21
2.2.2 Zřízení datové schránky, přístup a bezpečnost	23
3. Využití elektronických prostředků komunikace při tvorbě vůle obchodní korporace	26
3.1 Obchodní korporace a jejich vůle	26
3.2 Elektronický způsob založení společnosti s ručením omezeným.....	31
3.3 Účast a hlasování na valné hromadě s využitím technických prostředků.....	34
3.4 Právní změny ve vztahu k obchodním korporacím v období pandemie COVID-19.....	38
4. Možná úskalí využívání elektronických prostředků komunikace v obchodních korporacích.....	42
5. Závěr	46
Seznam zdrojů	49
Abstrakt	54
Seznam klíčových slov	56

Seznam zkratek

Agentura	Digitální a informační agentura
DEPO	zákon č. 261/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci
Digitalizační směrnice	směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1151 ze dne 20. 6. 2019, kterou se mění směrnice (EU) 2017/1132 ve věcech užívání digitálních nástrojů a postupů pro účely práva obchodních korporací
DigiSI	zákon č. 12/2022 Sb., o právu na digitální služby
eObčanka	elektronický průkaz s čipem
Lex Covid	zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu
Nařízení eIDAS	nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 910/2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu.
NotŘ	zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti
OvěřZ	zákon č. 21/2006 Sb., o ověřování
OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
Rozhodování per rollam	rozhodování mimo valnou hromadu
ZoEÚKD	zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů
ZOK	zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech
ZSVD	zákon č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce

1. Úvod

V dnešní době rapidně se rozvíjejících informačních technologií a jejich snadné veřejné přístupnosti se každodenní komunikace mezi lidmi zásadně proměnila. Nástup moderních elektronických prostředků komunikace jako jsou e-mail, videokonferenční programy, chatovací aplikace a další, zapříčinily revoluci ve způsobu interakce, spolupráce a podnikání jak osob fyzických, tak i právnických. Dle dat Českého statistického úřadu lze pozorovat soustavný trend nárůstu užívání těchto moderních technologií a nic nenasvědčuje tomu, že by tento trend neměl pokračovat i do budoucna. Významnou roli v umocnění tohoto trendu sehrála i pandemie COVID-19 a s ní související vládní epidemická opatření.

Cílem této diplomové práce je posoudit, zda využívání elektronických komunikačních prostředků obchodními korporacemi pozitivně ovlivňuje efektivitu jejich činnosti. Tato efektivita je představována především rychlejší výměnou informací a dokumentů oproti tradičním komunikačním prostředkům, usnadněním spolupráce mezi komunikujícími subjekty navzdory vzdálenosti, snížením operačních nákladů a celkovým zvýšením produktivity. Za tímto účelem budu vycházet primárně z aktuální komentářové, učebnicové a odborné časopisecké literatury, jež se tématu elektronických prostředků komunikace v obchodních korporacích věnuje. Současná komentářová literatura již adekvátně problematiku užívání elektronických prostředků komunikace v obchodních korporacích popisuje, avšak ve věcech nejaktuálnějších právních změn jsem se obracel na odbornou časopiseckou literaturu, která ze své podstaty může na tyto změny reagovat nejpružněji.

Začlenění elektronických prostředků komunikace do každodenní činnosti obchodních korporací sebou nepochybně přináší nesčetné množství výhod a nových příležitostí, které na jedné straně mohou vést ke zvýšení efektivity, snížení nákladů a celkovému zjednodušení komunikace výměny informací navzdory vzdálenosti, avšak na straně druhé je nutné brát ohled i na rizika s nimi spojená. Těmito výhodami i riziky se budu podrobněji zabírat v následujících kapitolách.

Kapitola „Elektronické prostředky komunikace“ si klade za cíl analyzovat stávající právní úpravu elektronických komunikačních prostředků, význam komunikace jako takové a přiblížení trendu nárůstu využívání elektronických prostředků komunikace v České republice. Tato kapitola se následně úžeji zaměří na elektronický podpis, jeho

funkce, druhy a možnosti úředního ověření a dále na datové schránky, výhody a případné nevýhody jejich využití a relevantní legislativní změny, které v jejich právní úpravě nastaly s ohledem na činnost obchodních korporací.

V kapitole „Využití elektronických prostředků komunikace při tvorbě vůle obchodní korporace“ se poté budu věnovat vymezení obchodních korporací jako právnických osob a jejich jednotlivým formám a dále konkrétním způsobům využití elektronických prostředků komunikace v procesu tvorby vůle obchodní korporace počínaje možností online založení společnosti s ručením omezeným až po účast a hlasování na valné hromadě, rozhodování mimo valnou hromadu a korespondenční hlasování s využitím technických prostředků, a to jak za běžného stavu, tak i během období pandemie COVID-19.

Závěrečná kapitola „Možná úskalí využívání elektronických prostředků komunikace v obchodních korporacích“ se zaměří na identifikaci potenciálních hrozeb, jež jsou nedílnou součástí užívání moderních prostředků komunikace v rámci činnosti obchodních korporací a způsobům a doporučením pro jejich zmírnění, resp. eliminaci.

2. Elektronické prostředky komunikace

Komunikace je zásadní součástí lidského soužití, jelikož umožňuje vzájemné chápání významů sdělovaných poznatků mezi komunikujícími osobami. Důležitou součástí komunikace je poté společný jazyk, který je komunikujícími jedinci využíván za účelem vzájemné výměny informací, názorů a zkušeností, což vede k utváření pevné a fungující společnosti.¹ Z historického hlediska lze lidskou komunikaci rozdělit do několika epoch, od epochy vzniku prvních jazyků, jejíž počátek lze datovat do období před 90–40 tisíci lety, až po současnou komunikační epochu, jež nastala koncem 20. století, kdy dochází k rozšíření moderních informačních technologií a s nimi souvisejícími elektronickými prostředky komunikace.²

Elektronické prostředky komunikace lze zjednodušeně popsat jako moderní technologie, které svým uživatelům umožňují výměnu informací na velké vzdálenosti. Jejich hlavními přednostmi jsou především rychlost výměny informací, možnost komunikace v reálném čase na téměř jakoukoliv vzdálenost a v dnešní době i snadná dostupnost jejich využití. Právní zakotvení elektronických komunikačních prostředků nalezneme v rámci vnitrostátní právní úpravy především v zákoně č. 127/2005 Sb. o elektronických komunikacích.

Typickými příklady těchto prostředků jsou e-mailové služby, sociální sítě a jejich doprovodné chatovací aplikace, textové a hlasové zprávy obecně, programy umožňující vedení videohovorů a videokonferencí, ale i datové schránky podle zákona č. 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (dále jen „ZoEÚKD“).

Jak celosvětově, tak i v prostředí České republiky jsou tyto prostředky komunikace velmi rozšířené. Tuto skutečnost potvrzují data Českého statistického úřadu, jež za rok 2022 uvádí, že mobilní telefon v České republice používá až 98,8 % procent osob starších 16 let, z toho z nich 80,7 % používá chytrý telefon. Současně lze vidět i trend nárůstu osob, jež v České republice využívají internet, kdy v roce 2015 internet využívalo 75,7 % osob starších 16 let a v roce 2022 se jednalo již o 84,5 % osob.

¹ KRECH, David a kol. *Človek v spoločnosti*. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1968, 313 s.

² DEFLEUR, L. Melvin, BALL-ROKEACH, J. Sandra. *Teorie masové komunikace*. Praha: Karolinum, 1996.

Jedním z hlavních důvodů využívání internetu je nepochybně usnadnění vzájemné komunikace, kdy za rok 2022 využívalo ke komunikaci e-mail 79,6 % procent osob starších 16 let, k zasílání zpráv 71,5 % osob starších 16 let a k telefonování 56,2 % osob starších 16 let.³

Podstatné je, že tento trend nárůstu užívání elektronických prostředků komunikace se však netýká pouze fyzických osob, ale i podniků, kdy v roce 2022 mělo 89,2 % podniků v České republice fixní připojení k internetu. V rámci těchto podniků mělo v práci přístup k internetu 51,9 % zaměstnanců. Přístup k firemním dokumentům a aplikacím umožňovalo v České republice za rok 2022 celkově 53,4 % procent podniků a 42 % z nich uskutečňovalo online schůzky. Internetové stránky mělo v roce 2022 celkově 81,4 % procent podniků. S tímto se pojí i kladení většího důrazu podniků na zvýšení své přítomnosti na sociálních sítích, kdy téměř polovina podniků, konkrétně 49,4 % měla svůj vlastní účet na Facebooku, nebo platformě LinkedIn.⁴

Z výše zmíněných statistik Českého statistického úřadu je patrný nárůst využívání elektronických prostředků komunikace v České republice, a to jak mezi fyzickými osobami, tak mezi podniky. Zásadní roli v tomto nárůstu nepochybně sehrála i pandemie COVID-19, kdy vlivem vládních opatření směřujících k omezení šíření tohoto viru, byly fyzické osoby, ale i právnické osoby nuceny vyhledávat alternativní způsoby komunikace. Jako příklad lze uvést rozvoj využívání platforem jako jsou Microsoft Teams, nebo Zoom, které se staly nezbytnými nástroji pro komunikaci jak pro společnosti a jejich zaměstnance, ale například i pro studenty v rámci nahrazení běžné prezenční formy výuky.

Je zřejmé, že elektronické prostředky komunikace by nebyly využívány v případě, když by pro své uživatele nebyly snadno dostupné a přínosné, a to jak pro účely komunikace osobní, ale i pro účely komunikace pracovní, studijní, obchodní a jiné. Z pohledu obchodních korporací může jejich přínos spočívat v podobě snížení nákladů a zvýšení rychlosti provádění každodenních úkonů. S ohledem na tyto výhody je však také nutné dbát skutečnosti, že využívání moderních technologií sebou nepřináší

³ Český statistický úřad. *Informační společnost v číslech, Osoby a digitální technologie – 2022* [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/191186455/06100423c.pdf/33819b1b-1355-43b7-a2fb-7f12aa760b8f?version=1.1>.

⁴ Český statistický úřad. *Informační společnost v číslech, Podniky a digitální technologie – 2022* [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/191186455/06100423d.pdf/3a0cc0be-9417-41c2-bf9b-bf07e6d05b9b?version=1.1>.

pouze pozitiva, ale i potenciální nové výzvy v oblasti ochrany osobních údajů a kybernetické bezpečnosti.

2.1 Elektronický podpis

Mezi elektronické prostředky komunikace řadíme také elektronický podpis. Počáteční právní úprava elektronických podpisů v rámci českého právního řádu byla obsažena v zákoně č. 227/2000 Sb. o elektronickém podpisu. Tento zákon pozbyl platnosti v souvislosti s přijetím nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 910/2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu, které je však spíše známější ve zkrácené podobě jako „Nařízení eIDAS“ podle které na něj budu nadále odkazovat. Nařízení eIDAS vešlo v účinnost ve své převážné části 1. července 2016. Jedná se o přímo působící předpis, na základě, kterého došlo ke zrušení zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a přijetí zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce (dále jen „ZSVD“) a zákona č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci.

Ve své preambuli a čl. 1 Nařízení eIDAS deklaruje záměr na posílení bezpečnosti a důvěryhodnosti úkonů prováděných v rámci internetového prostředí. Především stanovuje podmínky, za kterých členské státy uznávají prostředky pro elektronickou identifikaci fyzických a právnických osob, které spadají do oznámeného systému elektronické identifikace jiného členského státu a také stanoví pravidla pro služby vytvářející důvěru a to zejména u elektronických transakcí a dále stanoví právní rámec pro elektronické podpisy, elektronické pečeti, elektronická časová razítka, elektronické dokumenty, služby elektronického doporučeného doručování a certifikační služby pro autentizaci internetových stránek.⁵ Je nutné zmínit, že Nařízení eIDAS nezasahuje do fungování datových schránek, protože datové schránky se nacházejí mimo rozsah úpravy tohoto Nařízení. Cílem Nařízení eIDAS není regulovat poskytované služby, které nemají dopad na třetí osoby, kdy mezi tyto služby spadají i systémy veřejné správy, které využívají tzv. služby vytvářející důvěru, do kterých řadíme i datové schránky.⁶

⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1993/93/ES. Úř. Vest. L 257/73, 28. srpna 2014.

⁶ MAISNER, Martin a kol. *Nařízení eIDAS. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2017, 28 s.

2.1.1 Podpis obecně a jeho funkce

S ohledem na téma této diplomové práce bude nadále bližší pozornost věnována elektronickému podpisu, jeho typům a úřednímu ověření elektronického podpisu, avšak za tímto účelem je důležité prvně vymezit podpis obecně, jeho význam a stěžejní funkce.

Podpis hraje významnou roli v rámci právního jednání neboli takového jednání subjektů práva, které cílí a je způsobilé k tomu, aby vyvolalo právní následky neboli vznik, změnu či zánik práv a povinností.⁷ Pro právní jednání bude vždy stěžejní identifikace jednajících osob. V případě, že by nebylo možné dané právní jednání přiřadit konkrétním osobám, nebude ani možné určit, kterým osobám mají z daného jednání vzniknout právní následky. Jednalo by se o právní jednání neurčité a takové právní jednání bychom považovali za zdánlivé.⁸ Právě zde hraje stěžejní roli podpis. Je na účastnících daného právního jednání, aby si zvolili formu pro své právní jednání, avšak zákon může v určitých situacích vyžadovat formu písemnou, jako způsob trvalého zachycení obsahu daného právního jednání a jeho účastníků, za účelem zvýšení jejich právní jistoty.⁹ V případě, že je účastníky zvolena, či zákonem vyžadována písemná forma právního jednání, je poté k platnosti takového právní jednání vyžadováno, aby jeho součástí byl i podpis jednající osoby.¹⁰ Písemné právní jednání může být zachyceno jak na listinné formě písemnosti, tak na elektronické formě písemnosti, kdy obě formy jsou z hlediska právních účinků ekvivalentní.¹¹

Podpisem v běžném jazyce rozumíme především grafické zachycení osobního jména, či pseudonymu konkrétního člověka, které vede k identifikaci jednající osoby a zachycuje stvrzení konečnosti a vážnosti její vůle.¹² Podpis může být proveden formou běžného vlastnoručního podpisu neboli specifického biomechanického procesu, kdy lidský mozek aktivuje příslušné svaly, jež povedou k pohybu lidské ruky perem, tužkou

⁷ LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1724.

⁸ MELZER, Filip, TÉGL, Petr a kol. *Občanský zákoník. Velký komentář. Sv. III. § 419–654 Komentář*. Praha: Leges, 2014, s. 568.

⁹ SMEJKAL, Vladimír. Kryptografický a dynamický biometrický podpis podle platné právní úpravy. *Právní rozhledy* [online databáze], 2019, č. 10 [cit. 30. dubna 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

¹⁰ § 561 odst. 1 Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹ § 3026 Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹² KORBEL, František, MELZER, Filip. Písemnost, elektronický a biometrický podpis v elektronickém právním jednání, *Bulletin advokacie* [online databáze], 2014, č. 12 [cit. 30. dubna 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

či jiným nástrojem, jež poté zanechá specifickou grafickou stopu na hmotném nosiči.¹³ V takovém případě bychom hovořili o *analogovém záznamu* jednání, tedy o takovém, jež se vyskytuje na konkrétním hmotném nosiči a je díky tomu vnímatelné zrakem, oproti tomu rozlišujeme *záznam digitální*, který nemá hmotnou podstatu, ale je reprezentován posloupností bitů a není tedy závislý na konkrétním hmotném nosiči.¹⁴ Právě v tomto případě hovoříme o užití podpisu elektronického ve všech jeho podobách. Zákonodárce připouští možnost užití elektronického podpisu pro účely písemného právního jednání v § 561 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „OZ“), kde stanovuje, že „*jiný právní předpis stanoví, jak lze při právním jednání učiněném elektronickými prostředky písemnost elektronicky podepsat.*“ Tímto jiným právním předpisem má zákonodárce na mysli Nařízení eIDAS a ZSVD.¹⁵

Podpis plní několik funkcí. Jednak slouží jako způsob doložení skutečnosti, že osoba, která určitým způsobem právně jedná, skutečně projevila svou vůli jednat, a dále, že skutečně jednala osoba, která byla k danému jednání způsobilá a určená. V prvním případě hovoříme o funkci důkazní, která spočívá v tom, že podpis jednající osoby je dokladem jejího souhlasu s písemně projevenou vůlí.¹⁶ V druhém případě hovoříme o funkci identifikační, kdy podpis slouží k určení osoby, která právně jedná a pomáhá zaručit autenticitu dané písemnosti, avšak toto zaručení je pouze částečné a to z toho důvodu, že podpis obsažený na listinných písemnostech, je často možné falšovat, či padělat, dokonce postačí i pouhá nečitelnost, aby došlo k oslabení či úplnému vymizení této identifikační funkce.¹⁷ Jako další funkce lze uvést funkci ověřovací, na základě které můžeme konkrétní podpis porovnat s jinými vzorky podpisu o jejichž pravosti není pochybností a tímto ověřit jeho pravost, funkce uzavírací poté vyjadřuje konečnost projevu vůle, kdy tím, že je určitá písemnost podepsána, tak dochází k potvrzení této vůle podepisující osobou.¹⁸

¹³ SMEJKAL, Vladimír. Kryptografický a dynamický biometrický podpis podle platné právní úpravy. *Právní rozhledy* [online databáze], 2019, č. 10 [cit. 30. dubna 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

¹⁴ Tamtéž

¹⁵ PETROV, Jan a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022.

¹⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. října 2016, sp. zn. 21 Cdo 5591/2015

¹⁷ LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 1790-1799 s.

¹⁸ KMENT, Vojtěch. Nahradí elektronický podpis prostý ten tradiční vlastnoruční? *Bulletin advokacie* [online databáze], 2016, č. 12 [cit. 30. dubna 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

2.1.2 Druhy elektronických podpisů

Nařízení eIDAS rozlišuje tři druhy elektronických podpisů, které se liší podle míry zaručení autenticity jednající osoby. Konkrétně se jedná o „prostý“ elektronický podpis, zaručený elektronický podpis a kvalifikovaný elektronický podpis.¹⁹ V rámci české právní úpravy v ZSVD nalezneme i termín „uznávaný elektronický podpis“, který zákonodárce definuje v § 6 odst. 2 ZSVD a pod který spadá kvalifikovaný elektronický podpis a zaručený elektronický podpis podle Nařízení eIDAS.

Elektronický podpis je definován v Nařízení eIDAS jako *„data v elektronické podobě, která jsou připojena k jiným datům v elektronické podobě nebo jsou s nimi logicky spojena a která podepisující osoba používá k podepsání.“*²⁰ Jedná se o určité základní pojetí elektronického podpisu, které se vyznačuje nejnižší formou zaručení autenticity, protože nenaplnuje znaky vyšších úrovní elektronických podpisů. V tomto případě tedy hovoříme o elektronickém podpisu „prostém“. Jeho praktické využití lze nalézt v rámci jednání mezi osobami soukromého práva, kdy § 7 ZSVD výslovně uvádí, že pro jednání mezi osobami v soukromoprávním styku je možné k podpisu právního jednání užít elektronický podpis zaručený, uznávaný, ale i jiné typy elektronického podpisu, kdy tímto jiným typem elektronického podpisu má zákonodárce na mysli prostý elektronický podpis.²¹ Mezi konkrétní příklady jeho využití lze uvést dynamický biometrický podpis elektronickou tužkou na příslušném elektronickém zařízení, připojení podpisových dat kliknutím na tlačítko potvrzující projev vůle či uvedení jména a příjmení na konci zprávy v rámci e-mailové komunikace.²² Takto učiněnému elektronickému podpisu nesmějí být podle Nařízení eIDAS odpírány právní účinky a nelze jej neuznávat pouze z důvodu jeho elektronické podoby, či z důvodu nesplnění požadavků na kvalifikovaný elektronický podpis a

¹⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1993/93/ES. Úř. Vest. L 257/73, 28. srpna 2014.

²⁰ Čl. 3 odst. 10 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1993/93/ES. Úř. Vest. L 257/73, 28. srpna 2014.

²¹ PETROV, Jan a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022.

²² DONÁT, Josef a kol. *Je publikovaná judikatura k elektronickým podpisům skutečně relevantní?* [online]. epravo.cz, 30. března 2023 [cit. 1 května 2023]. Dostupné z https://www.epravo.cz/top/clanky/je-publikovana-judikatura-k-elektronickym-podpisum-skutecne-relevantni-116077.html#_ftn1

stejně tak nesmí být odmítán jako důkaz v soudním a správním řízení.²³ Úskalí této základní formy elektronického podpisu spočívá především v nemožnosti garance identifikace podepisující osoby, kdy není možné zaručit, že podepisující osoba je opravdu osobou, za kterou se vydává a z tohoto důvodu není možné tento typ podpisu využívat při jednání s orgány veřejné moci.²⁴

Zaručený elektronický podpis je elektronický podpis, který splňuje požadavky Nařízení eIDAS. Tedy musí být jednoznačně spojen s podepisující osobou, umožňovat její identifikaci, být vytvořen pomocí dat pro vytváření elektronických podpisů, která podepisující osoba může s vysokou úrovní důvěry použít pod svou výhradní kontrolou a je k datům, která jsou tímto podpisem podepsána, připojen takovým způsobem, že je možné zjistit jakoukoliv následnou změnu dat.²⁵ Tato forma elektronického podpisu by již měla zaručit vyšší autenticitu, a to na základě umožnění snazší identifikace podepisující osoby a dále umožnění zjištění změn dat. Tento druh elektronického podpisu je minimální úrovní elektronického podpisu, která je zákonodárcem přípustná pro právní jednání vůči orgánům veřejné moci.²⁶

Kvalifikovaný elektronický podpis Nařízení eIDAS definuje jako „*zaručený elektronický podpis, který je vytvořen kvalifikovaným prostředkem pro vytváření elektronických podpisů a který je založen na kvalifikovaném certifikátu pro elektronické podpisy.*“²⁷ Kvalifikovaný certifikátem zde rozumíme certifikát pro elektronický podpis, který byl vydán kvalifikovaným poskytovatelem služeb vytvářejících důvěru a který zároveň splňuje požadavky, jež jsou stanoveny v příloze I. Nařízení eIDAS.²⁸ Konkrétně se bude jednat především o označení, že byl daný certifikát vydán jako kvalifikovaný certifikát pro elektronický podpis, dále soubor dat, která budou

²³ Čl. 25 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1993/93/ES. Úř. Vest. L 257/73, 28. srpna 2014.

²⁴ § 6 odst. 1 Zákon č. 297/2016 Sb. o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, ve znění pozdějších předpisů.

²⁵ Čl. 26 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1993/93/ES. Úř. Vest. L 257/73, 28. srpna 2014.

²⁶ § 6 odst. 1 Zákon č. 297/2016 sb. o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, ve znění pozdějších předpisů

²⁷ Čl. 13 odst. 2 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1993/93/ES. Úř. Vest. L 257/73, 28. srpna 2014.

²⁸ Čl. 13 odst. 15 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1993/93/ES. Úř. Vest. L 257/73, 28. srpna 2014.

jednoznačně identifikovat kvalifikovaného poskytovatele služeb vytvářejících důvěru, jež daný certifikát vydal a základní údaje o tomto poskytovateli, včetně označení členského státu v němž je usazen, dále jméno či pseudonym podepisující osoby a další.²⁹ Tato forma elektronického podpisu je nejvyšší úrovní podpisu upravenou v rámci Nařízení eIDAS a jako takový je jedinou formou elektronického podpisu u kterého Nařízení eIDAS stanovuje, že by mu v rámci všech členských států měl být přiznán rovnocenný právní účinek jako podpisu vlastnoručnímu.³⁰

2.1.3 Úřední ověření elektronického podpisu

S podpisy obecně úzce souvisí i problematika jejich úředního ověření, které zákon v určitých případech vyžaduje a jež má sloužit ke zvýšení právní jistoty účastníků i třetích osob. Úřední ověření podpisu ověřuje skutečnost, že jednající osoba určitou listinu vlastnoručně podepsala, či že provedený podpis uznala za vlastní. Jeho cílem je nepochybné spojení podpisu nacházejícím se na dokumentu s osobou, která podpis na dokumentu učinila. Jeho smyslem však není potvrdit soulad se zákonem, správnost ani pravdivost údajů uvedených listině, na které se podpis nachází.³¹ Z tohoto vyplývá, že v praxi může docházet i k úřednímu ověření podpisů na dokumentech, jejichž obsahem je neplatné či protiprávní právní jednání.

Úřední ověření je možné provést před ověřující osobou, kdy z hlediska praxe se bude jednat o krajské úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností, obecní úřady, újezdní úřady a držitele poštovní licence v rámci kontaktních míst CZECH POINT podle zákona č. 21/2006 Sb. o ověřování (dále jen „OvěřZ“), časté je také ověření notářem podle zákona č. 358/1992 Sb. o notářích a jejich činnosti (dále jen „NotŘ“), nebo advokátem formou prohlášení pravosti podpisu podle zákona č. 85/1996 Sb. o advokacii.

Podepisující osoba může buď dokument před ověřující osobou podepsat, nebo podpis nacházející se na dokumentu uzнат za vlastní, obecně platí, že oba způsoby jsou si rovny, avšak zákonodárce pro určité případy stanovuje povinnost provedení

²⁹ Příloha I. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1993/93/ES. Úř. Vest. L 257/73, 28. srpna 2014.

³⁰ Čl. 25 odst. 3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1993/93/ES. Úř. Vest. L 257/73, 28. srpna 2014.

³¹ LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. 2. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2022, 1790-1799 s.

podpisu před ověřující osobou, jako příklad lze uvést § 39 odst. 7 zákona č. 26/2000 Sb. o veřejných dražbách. Ověřující osoba poté připojí k ověřovanému dokumentu ověřovací doložku, kdy tato může být buď přímo vyznačena na daném dokumentu anebo jí ověřující osoba samostatně vyhotoví a následně pevně spojí s ověřovaným dokumentem.³² V případě, že je ověřovací doložka vyhotovena ověřující osobou dle OvěřZ, nebo NotŘ a zároveň splňuje zákonem stanovené náležitosti, tak jí zákonodárce přiznává povahu veřejné listiny.³³ Za veřejnou listinu však nepovažujeme prohlášení advokáta o pravosti podpisu, protože advokát není orgánem veřejné moci a zároveň žádný zákon nepřiznává prohlášení o pravosti podpisu nepřiznává status veřejné listiny.³⁴ Důležité je však zmínit, že veřejná listina musí ve své konečné podobě obsahovat všechny zákonem stanovené záležitosti. Pokud by absentovaly, tak bychom takovou listinou nepovažovali za veřejnou, nýbrž pouze za listinu soukromou, které zákonodárce nepřiznává totožné právní účinky.³⁵

Se statusem veřejné listiny se pojí určité zákonodárcem přiznané právní účinky, a to především podle § 568 odst. 1 OZ a § 134 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. Především platí, že veřejná listina bez dalšího je plným důkazem o své pravdivosti, kdy není-li prokázán opak, tak nelze pochybovat o pravdivosti obsahu veřejné listiny. V případě, že budou dány pochybnosti o pravdivosti obsahu uvedeném na veřejné listině, tak důkazní břemeno bude ležet na straně osoby, která její pravost a pravdivost popírá.³⁶ V této souvislosti je však důležité zmínit, že i když dojde k řádnému úřednímu ověření podpisu vlastnoručního podpisu, tak tato skutečnost automaticky nezakládá pravost daného podpisu. V praxi může docházet a dochází k případům protiprávního jednání ověřujících osob jako například padělání obsahu listiny poté co byla listina ověřena notářem, ale lze se setkat i s případy protichůdných znaleckých posudků, kdy znalci musí vycházet z nedostačujících vzorků zkoumaného písma. Úředně ověřený podpis tedy není možné automaticky považovat za pravdivý.³⁷

³² LIMBERGOVÁ, Zuzana. Úřední ověření elektronického podpisu. *Bulletin advokacie* [online databáze], 2022, č. 3 [cit. 1. května 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

³³ § 6 odst. 1 Zákon č. 358/1992 Sb. o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.

³⁴ usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. července 2019, sp. zn. 29 NSČR 133/2017-B-36

³⁵ rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29 dubna 1998 sp. zn. 2 Cdon 721/97

³⁶ rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. dubna 2021, sp. zn. 29 Cdo 1310/2019

³⁷ PAVEL, Mates, SMEJKAL, Vladimír. *E-government v České republice. Právní a technologické aspekty*. 2. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 272.

V případě elektronických podpisů, nebylo do 30. června 2022 možné, aby byly úředně ověřeny. Zákonodárce nepřiznával žádnému z druhů elektronických podpisů právní účinky, které přiznával úředně ověřenému vlastnoručnímu podpisu a elektronické podpisy tedy mohly mít nanejvýš účinky jako běžný vlastnoruční podpis.³⁸ Zákonodárce případy, kdy byl vyžadován úředně ověřený podpis řešil přijetím zvláštních právních úprav, kdy v případě právních jednání, jež je možné učinit v elektronické podobě umožňoval použití elektronického podpisu, nebo datové schránky namísto podpisu úředně ověřeného. Jako příklad lze uvést § 22 zákona č. 304/2013 Sb. o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, kde je uvedeno, že v případě podávání návrhu na zápis v elektronické podobě, musí být podepsán způsobem, se kterým jiný právní předpis spojuje účinky vlastnoručního podpisu, kdy touto formulací měl zákonodárce na mysli právě podání prostřednictvím datové schránky či opatřené uznávaným elektronickým podpisem.³⁹

Za těchto podmínek byla úřednímu ověření elektronického podpisu nejbližší autorizovaná konverze podle § 22 zákona č. 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů na základě, které bylo možné získat elektronickou podobu dokumentu na kterém se nacházel úředně ověřený podpis, a to i s jeho ověřovací doložkou. Dokument, který byl takto převeden poté měl stejné právní účinky jako dokument původní.⁴⁰ V této situaci však nebylo možné hovořit o úředním ověření elektronického podpisu v podobě v jaké jej známe dnes a na kterou se zaměřím v následujících odstavcích.

Ke změně došlo účinností zákona č. 261/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci (dále jen „DEPO“), jež novelizoval řadu zvláštních zákonů v návaznosti na novou úpravu úředního ověřování elektronických podpisů, kdy od 1. července 2022 vešla v účinnost relevantní právní úprava v rámci DEPO a to především § 6 zákona č. 12/2022 Sb. o právu na digitální služby (dále jen „DigiSI“) a dále novelizace OvěřZ, NotŘ a zákona o advokacii. Zmíněný § 6 DigiSI zavádí tři způsoby jakými lze docílit úředního ověření elektronického podpisu.

³⁸ usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. července 2019, sp. zn. 29 NSČR 133/2017-B-36

³⁹ LIMBERGOVÁ, Zuzana. Úřední ověření elektronického podpisu. *Bulletin advokacie* [online databáze], 2022, č. 3 [cit. 1. května 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

⁴⁰ Tamtéž

§ 6 DigiSI

(1) Stanoví-li právní předpis požadavek úředního ověření vlastnoručního podpisu nebo uznávaného elektronického podpisu, považuje se za splněný využitím elektronického podpisu na dokumentu nedílně spojeném

a) s kvalifikovaným elektronickým podpisem osoby oprávněné provádět ověřování pravosti podpisu, která postupem podle jiného právního předpisu ověřila, že podepisující dokument před ní podepsal nebo uznal podpis za vlastní, a kvalifikovaným elektronickým časovým razítkem, nebo

b) se záznamem informačního systému veřejné správy opatřeným kvalifikovanou elektronickou pečetí a kvalifikovaným elektronickým časovým razítkem jeho správce o provedení elektronické identifikace podepisujícího prostřednictvím kvalifikovaného systému elektronické identifikace s úrovní záruky vysoká.

(2) Stanoví-li právní předpis požadavek úředního ověření podpisu, považuje se za splněný využitím uznávaného elektronického podpisu, pokud lze s využitím údajů základního registru obyvatel (dále jen „registr obyvatel“) nebo portálu veřejné správy ověřit, že kvalifikovaný certifikát pro elektronický podpis, na jehož základě podepisující vytvořil uznávaný elektronický podpis na dokumentu, patří podepisujícímu.

(3) Ustanovení § 6 odst. 1 písm. b) a § 6 odst. 2 se nepoužijí pro plnou moc k právnímu jednání podle § 441 odst. 2 poslední věty občanského zákoníku.

Způsob podle § 6 odst. 1 písm. a) DigiSI nám stanovuje, že jakýkoliv elektronický podpis může být ověřen osobou, která je oprávněna ověřovat pravost podpisu podle jiného právního předpisu, těmito předpisy jsou zákonodárcem myšleny především OvěřZ, NotŘ a zákon o advokacii. Jde tedy o určitou obdobu ověření pravosti podpisu vlastnoručního nacházejícího se na dokumentu v listinné podobě, kdy i zde je možné, aby podepisující osoba dokument podepsala před ověřující osobou anebo svůj podpis před touto osobou uznala za vlastní. Ověřující osoba poté k příslušnému dokumentu přidá svůj kvalifikovaný elektronický podpis a kvalifikované elektronické časové razítko. V případě, že podepisující osoba žádá o ověření pravosti podpisu nacházejícího se na elektronickém dokumentu, je nutné tento dokument ověřující osobě doručit. Způsob doručení se liší dle subjektu či orgánu, který podpis

ověřuje. V případě využití kontaktního místa veřejné správy (Czech POINT) doručení probíhá za pomoci služby úschovny Czech POINT dostupné na internetových stránkách www.czechpoint.cz/uschovna. Pokud bude ověřující osobou notář, je nutné dokument podepsaný elektronickým podpisem, který má být ověřen doručit ve formátu PDF/A, a to buď prostřednictvím datového úložiště elektronické aplikace Centrálního informačního systému Notářské komory České republiky, elektronické pošty, nebo datové schránky.⁴¹ Notář však nikdy nebude moci přijmout dokument, který bude doručen prostřednictvím přenosného technického nosiče dat. Není tedy možné dokument, na němž se nachází podpis, který má být ověřen, přinést s sebou fyzicky k notáři na USB flash disku⁴² Bude-li dokument splňovat potřebné náležitosti, notář k dokumentu připojí ověřovací doložku, která musí být podepsána jeho kvalifikovaným elektronickým podpisem a k tomuto podpisu připojí i kvalifikované elektronické časové razítko.⁴³

Další variantou je ověření podle § 6 odst. 1 písm. b) DigiSI, který stanovuje možnost ověření jakéhokoliv elektronického podpisu za pomoci informačního systému veřejné správy. Definice informačních systémů veřejné správy nalezneme v § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 365/2000 Sb. o informačních systémech veřejné správy. Při tomto postupu dochází k ověření totožnosti podepisující osoby nikoliv ověřující osobou, ale na základě záznamu informačního systému veřejné správy, který je opatřen kvalifikovanou elektronickou pečetí a kvalifikovaným časovým razítkem správce tohoto systému, který prokazuje, že došlo k elektronické identifikaci podepisující osoby pomocí kvalifikovaného systému elektronické identifikace s úrovní záruky vysoká. Definici kvalifikovaného elektronického systému elektronické identifikace s úrovní záruky vysoká nalezneme v čl. 8 Nařízení eIDAS. Úroveň záruky vysoká má například služba mojID, kdy určitým úskalím tohoto způsobu ověření podpisu je jeho uživatelská nepřívětivost. Vysokou úroveň záruky v rámci služby mojID je možné získat pouze při použití počítače za současného použití vybraného fyzického bezpečnostního klíče, který má certifikaci FIDO, a to minimálně na úrovni L2 a FIPS, dále musí být nastaven PIN kód, který bude nutné zadat vždy při přihlašování a klíč

⁴¹ § 2 odst. 1 Nařízení vlády č. 317/2021 Sb. o postupu notáře při legalizaci elektronického podpisu, ve znění pozdějších předpisů

⁴² § 2 odst. 2 Nařízení vlády č. 317/2021 Sb. o postupu notáře při legalizaci elektronického podpisu, ve znění pozdějších předpisů

⁴³ § 3 Nařízení vlády č. 317/2021 Sb. o postupu notáře při legalizaci elektronického podpisu, ve znění pozdějších předpisů

musí být pro účely použití s úrovní vysoká zvláště schválen Ministerstvem vnitra.⁴⁴ Při použití tohoto způsobu ověření elektronického podpisu lze hovořit o automatizovaném dálkovém procesu, kdy podepisující osoba nemusí přijít do styku s osobou ověřující.

Poslední možnost ověření elektronického podpisu nalezneme v § 6 odst. 2 DigiSI, který stanovuje možnost využití údajů základního registru obyvatel, nebo portálu veřejné správy v případě, že je k podpisu užit uznávaný elektronický podpis. Ze zmíněného základního registru obyvatel, nebo portálu veřejné správy bude ověřeno, zda kvalifikovaný elektronický certifikát pro elektronický podpis, který podepisující použil, skutečně patří podepisujícímu. V tomto případě je tedy možné využít pouze uznávaný elektronický podpis. Současně zde nebude docházet k připojení ověřovací doložky, či záznamu z informačního systému veřejné správy. Tento postup se z hlediska praktického využití jeví jako nejjednodušší, kdy příjemce takto podepsaného dokumentu si zobrazí vlastnosti a údaje o podpisu a následně zadá sériové číslo podpisu do příslušného informačního systému a takto zjistí, které osobě je dané číslo přiřazeno a tím ověří jeho pravost.⁴⁵

Je důležité se zaměřit i na § 6 odst. 3 DigiSI, který stanovuje, že není možné užit postupy podle § 6 odst. 1 písm. b) a odst. 2 DigiSI, za účelem ověření podpisu na plné moci k právnímu jednání vyžadujícímu formu veřejné listiny. Zákonodárce tedy pro tento případ umožňuje pouze ověření podpisu způsobem podle § 6 odst. 1 písm. a) DigiSI, tedy ověření za pomoci notáře, subjektem či orgánem dle OvěřZ anebo pomocí prohlášení advokáta o pravosti podpisu.

Možnosti využití elektronického podpisu jsou za současné právní úpravy v podstatě již téměř totožné jako v případě podpisu vlastnoručního. Díky tomu elektronický podpis může pro činnost obchodních korporací představovat značné usnadnění projevení a stvrzení jejich vůle v rámci právních jednání, která díky elektronickému podpisu mohou být činěna na jakoukoliv vzdálenost. V případě řádného dodržení zákonných podmínek a požadavků může jeho využití pro obchodní korporace být velmi přínosné, a to jak z hlediska urychlení projevu a stvrzení vůle stran

⁴⁴ *Veřejná správa – úroveň „vysoká“* [online]. mojeid.cz [cit. 2. května 2023]. Dostupné z: <https://www.mojeid.cz/cs/podpora/uroven-vysoka/#jak-ziskam-vysokou>.

⁴⁵ KLEIN, Šimon. Elektronický podpis a zákon o právu na digitální služby. *Ad Notam*. [online databáze], 2022, č. 3 [cit. 2. května 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

v rámci jejich právního jednání, tak především z hlediska snížení nákladů, jež by jinak byly těmito stranami vynaloženy za účelem dopravení se na místo, kde by svou vůli provedly podpisem vlastnoručním.

2.2 Datové schránky

Pramenem právní úpravy datových schránek je zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (ZoEÚKD), kterým došlo k zavedení právní úpravy datových schránek na našem území a který nabyl účinnosti dne 1. 7. 2009. Datové schránky jsou definovány v § 2 ZoEÚKD jako elektronické uložení, které je určeno k doručování orgány veřejné moci, provádění úkonů vůči orgánům veřejné moci a dodávání dokumentů fyzických osob, podnikajících fyzických osob a právnických osob. Datové schránky lze považovat za jeden z nejúspěšnějších projektů e-Governmentu. Aktuálně má aktivní datovou schránku více než 3 400 000 uživatelů a od doby jejich zavedení zprostředkovaly doručení již více než 1 miliardy datových zpráv s téměř 99 % úspěšností doručení.⁴⁶ V současné době jsou datové schránky zřizovány a spravovány Digitální a informační agenturou (dále jen „Agentura“), která má dle § 14 ZoEÚKD povinnost vést veřejně přístupný seznam všech fyzických osob, podnikajících fyzických osob, právnických osob a orgánů veřejné moci, které mají datovou schránku zřízenou a zpřístupněnou. Tento seznam musí být zpřístupněn pomocí způsobu umožňujícího dálkový přístup a obsahuje zejména údaje jako jména, příjmení, obchodní firmy či názvy, adresy trvalého pobytu, sídla, identifikační čísla osob a další. Je důležité zmínit, že dle § 14b odst. 4 ZoEÚKD mohou fyzické osoby, jež mají zřízené datovou schránku a jejichž údaje jsou vedeny ve výše zmíněném veřejném seznamu, požádat, aby byly jejich údaje ze seznamu zlikvidovány.

Datová schránka slouží jako komunikační nástroj, jehož existenci, bezpečnost a provoz garantuje stát a slouží k zasílání datových zpráv mezi jednotlivými datovými schránkami navzájem.⁴⁷ I když lze snadno vnímat určitou podobnost mezi datovými schránkami a běžnými emailovými schránkami, tak rozhodně není možné je

⁴⁶ *Statistiky* [online]. mojedatovaschranka.cz, 13. května 2023 [cit. 13. května 2023]. Dostupné z: <https://info.mojedatovaschranka.cz/info/cs/stats.html>

⁴⁷ PRUDÍKOVÁ, Dana. KORBEL, František. Datové schránky tři roky poté: praktické zkušenosti s jejich používáním. *Bulletin advokacie* [online databáze], 2012, č. 5 [cit. 3. května 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz

zaměřovat. Zásadní odlišnost je především ta, že datová schránka je komunikační systém upravený zákonem, s jehož využíváním se pojí právní důsledky a zajišťuje garantované doručení datové zprávy adresátovi⁴⁸, kdežto běžnou emailovou schránkou může založit a provozovat dnes již téměř kdokoliv a nejsou s ní spojeny právní účinky přiznané zákonem, jako v případě datových schránek.

Zjednodušeně řečeno je tedy možné datové schránky vnímat jako státem zřízený a spravovaný nástroj elektronické komunikace, jehož účelem je nahrazení komunikace formou služeb poskytovatelů poštovních či kurýrních služeb, a to jak za účelem rozšíření digitalizace a efektivnosti komunikace orgánů veřejné moci se subjekty, které mají datovou schránku zřízenou, tak i mezi těmito subjekty navzájem.

Jejich hlavními výhodami jsou především již zmíněná úspěšnost doručování, bezplatnost v případě doručování orgánům veřejné moci a nižší náklady v případě doručování soukromým osobám v porovnání s běžnými způsoby doručování. Datové schránky tedy představují levnější alternativu k běžné listovní komunikaci a představují, jak pro jejich uživatele, tak i pro stát značné snížení nákladů, které by jinak byly vynaloženy na uhrazení poštovního.⁴⁹ Další předností datových schránek je jejich spolehlivost a bezpečnost, která značně přesahuje užívání běžných poštovních služeb, kdy při využití datové schránky je možné bez pochybností dokázat, co, komu, kdy a kým bylo pomocí datové schránky doručeno.⁵⁰ Doručujeme-li prostřednictvím datové schránky, tak platí, že i fakticky nepodepsané podání, které je učiněno osobou oprávněnou či pověřenou podle § 8 odst. 1-4 ZoEÚKD, má stejné účinky jako úkon učiněný písemně a opatřený vlastnoručním podpisem.⁵¹

2.2.1 Vybrané změny v právní úpravě datových schránek

V roce 2021 došlo v souvislosti se snahou o prohloubení digitalizace a modernizace veřejné správy k přijetí DEPO, kterým bylo novelizováno více než 160

⁴⁸ VYCHOPEŇ, Martin. *Datové schránky: základní informace a rady* [online] epravo.cz, 5. srpna 2009 [cit. 20. března 2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/datove-schranky-zakladni-informace-a-rady-57467.html>.

⁴⁹ Odbor živností a spotřebitelské legislativy. *Od roku 2023 všichni podnikatelé s datovou schránkou: otázky a odpovědi* [online]. mpo.cz, 9. prosince 2022 [cit. 3. května 2023]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/od-roku-2023-vsichni-podnikatele-s-datovou-schrankou-otazky-a-odpovedi--271438/>.

⁵⁰ SMEJKAL, Vladimír. Kryptografický a dynamický biometrický podpis podle platné právní úpravy. *Právní rozhledy* [online databáze], 2019, č. 10 [cit. 30. dubna 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

⁵¹ rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. února. 2012, č.j. 8 As 89/2011-31

zákonů. Jedním z těchto zákonů byl také ZoEÚKD, u něhož došlo k zásadním změnám.

S účinností od 1. března 2022 platí, že každá osoba, která má zřízenou datovou schránku, je povinna přijímat soukromé datové zprávy. Do této doby bylo možné si datovou schránku ponechat čistě pro účely komunikace s orgány veřejné moci, avšak nyní zákonodárce připouští tuto možnost pouze u nepodnikajících fyzických osob, které si mohou dle § 18a odst. 1 ZoEÚKD znepřístupnit svou schránku pro dodávání dokumentů z datových schránek fyzických osob podnikajících i nepodnikajících a právnických osob.

S touto skutečností souvisejí i změny týkající se pravidel pro doručování, kdy fyzická osoba, podnikající fyzická osoba či právnická osoba, pro kterou je datová schránka zřízená, má po doručení datové zprávy od jiné fyzické osoby, podnikající fyzické osoby či právnické osoby do své schránky 10 dní na to, aby si tuto zprávu vyzvedla, jinak nastává fikce doručení.⁵² Před účinností zákonné novelizace se tato fikce doručení vztahovala pouze na datové zprávy odeslané orgány státní moci. Tuto změnu lze chápat jako reakci zákonodárce na situace, kdy se soukromé osoby, které do své datové schránky obdržely datovou zprávu od jiné soukromé osoby, do své schránky nepřihlásily a tímto nikdy nemohlo k doručení dané zprávy prostřednictvím datové schránky.⁵³ S ohledem na výše zmíněné je tedy nutné dbát na pravidelné kontrolování datové schránky z důvodů možnosti závazných právních účinků pojících se s fikcí doručení. Toto se projeví například ve věcech doručování výzev k zaplacení dluhu, předžalobních výzev a jiných dokumentů, které jsou běžně doručovány v rámci soukromoprávního styku.

Od 31. března 2023 došlo k zákonnému zřízení datové schránky všem podnikajícím fyzickým osobám. U všech těchto osob platí, že jim mohou být doručovány jak zprávy veřejnoprávní povahy, tak povahy soukromoprávní, kdy zákonodárce podnikající fyzické osoby neopravňuje, aby svou datovou schránku pro účely soukromoprávní komunikace znepřístupnily, jako tomu činí u soukromých osob

⁵² § 18a Zákon č. 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů.

⁵³ ŠMOTLÁK, Lukáš. *Novelizace pravidel v oblasti doručování a zřizování datových schránek* [online] epravo.cz, 21. ledna 2022 [cit. 21. března 2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/novelizace-pravidel-v-oblasti-dorucovani-a-zrizovani-datovych-schranek-114052.html>.

v § 18a ZoEÚKD. Do 1. ledna 2023 platilo, že datové schránky byly zřízeny vybraným podnikajícím fyzickým osobám bezodkladně po zapsání do příslušné evidence, či rejstříku osob. Konkrétně se jednalo o advokáty, auditory, daňové poradce, insolvenční správce a další. Avšak od 1. ledna 2023 je tento okruh rozšířen na všechny osoby podnikající fyzické osoby, jež jsou zapsány v registru ekonomických subjektů a mají vlastní IČO.⁵⁴

V březnu 2023 nastaly také relevantní změny týkající se datových schránek právnických osob, kdy u všech právnických osob dojde bezodkladně po zapsání do registru osob ke zřízení jejich datové schránky.⁵⁵ Datové schránky od tohoto data mají tedy zřízeny také společenství vlastníků jednotek, spolky, svěřenské fondy či církve.⁵⁶

Zavedení těchto změn souvisí se zvýšeným zájem veřejnosti vyřizovat své záležitosti s orgány veřejné moci pomocí elektronických prostředků, které směřují k urychlení a usnadnění celého procesu. Tento trend je patrný ze skutečnosti, že v roce 2019 si datovou schránku zřídilo 38 tisíc občanů, v roce 2021 145 tisíc občanů a v roce 2022 již více než 242 tisíc občanů.⁵⁷

2.2.2 Zřízení datové schránky, přístup a bezpečnost

Správu a bezpečnost datových stránek provádí a zaručuje Agentura, která jednak datové schránky zřizuje a zároveň je i spravuje. Ke každé datové schránce je v souvislosti s jejím zřízením přiřazen jedinečný identifikátor, který jí odlišuje od jiných datových schránek.⁵⁸ K samotnému přihlášení se do datové schránky se poté vyžaduje zpravidla zadání uživatelského jména a hesla, avšak přihlášení je možné i

⁵⁴ KORBEL, František, KOVÁŘ, Dalibor. *Datová schránka místo mailu?* [online]. epravo.cz, 19. září 2022 [cit. 3. května 2023]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/datova-schranka-misto-mailu-115256.html>.

⁵⁵ § 5 odst. 1 Zákon č. 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁶ KORBEL, František, KOVÁŘ, Dalibor. *Datová schránka místo mailu?* [online]. epravo.cz, 19. září 2022 [cit. 3. května 2023]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/datova-schranka-misto-mailu-115256.html>.

⁵⁷ DUBALOVÁ, Klára. *Blíží se automatické zřízení datových schránek pro OSVČ, spolky, nadace nebo sdružení* [online]. mvcr.cz [cit. 13. května 2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/blizi-se-automaticke-zrizeni-datovych-schranek-pro-osvc-spolky-nadace-nebo-sdruzeni.aspx>.

⁵⁸ Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů.

na základě vyššího stupně zabezpečení, který může být představován například přiděleným osobním přihlašovacím certifikátem.⁵⁹

Veškerý přenos dat v rámci datových schránek probíhá šifrovaně, kdy zprávy, které jsou odesílány, jsou prvně zašifrovány a k jejich odšifrování dochází až v momentě doručení adresátovi. Zároveň provozovatel datových schránek nemůže obsah doručovaných zpráv kontrolovat a jsou mu známy pouze informace, které by v případě užití běžných poštovních služeb byly napsány na obálce jako identifikace odesílatele a adresáta.⁶⁰ Z toho vyplývá, že jakákoliv komunikace, která probíhá za pomoci využití datové schránky, by v praxi měla poskytovat minimálně stejnou ochranu listovního tajemství, jako při využití poskytovatele poštovních služeb.

Právní úpravu osob, jež mají přístup k datovým schránkám nalezneme v rámci § 8 ZoEÚKD, kdy obecně platí, že přístup k datové schránce má oprávněná osoba. V případě datových schránek fyzických osob se bude jednat o danou osobu pro kterou byla schránka zřízena a v případě datových schránek osob právnických bude oprávněnou osobou statutární orgán, nebo jeho členové v případě kolektivního statutárního orgánu. Dále rozlišujeme osobu administrátora neboli konkrétní fyzickou osobu, kterou oprávněná osoba pověřila, aby datovou schránkou spravovala. Tato činnost zpravidla zahrnuje vybírání datových zpráv, ale případně i pověřování dalších osob přístupem k datové schránce a manipulací s ní. Administrátor stanoví rozsah oprávnění takto pověřené osoby. Osoba může být pověřena pouze pro určitý časový úsek, či pouze pro manipulací s určitým druhem dokumentů.⁶¹ Zde si lze představit situaci, kdy by statutární orgán obchodní korporace byl po určitou dobu z různých důvodů nedostupný a nemohl by tedy vykonávat své povinnosti spojené s přístupem k datové schránce a za tímto účelem udělí oprávnění pověřené osobě, aby za něj vykonávala činnosti v rámci datové schránky, kdy poté po svém návratu toto oprávnění odejme.

⁵⁹ LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 1790-1799 s.

⁶⁰ DOLEČEK, Marek. *Účel a funkce datové schránky* [online] businessinfo.cz, 31. ledna 2022 [cit. 23. března 2022]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/datove-schranky-ppbi/#ucel-a-funkce-datove-schranky>

⁶¹ DOLEČEK, Marek. *Osoby oprávněné k přístupu do datové schránky* [online] businessinfo.cz, 31. ledna 2022 [cit. 23. března 2022]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/datove-schranky-ppbi/3/#osoba-poverena>

Pro účely efektivity činnosti obchodních korporací lze datové schránky považovat za velmi užitečný nástroj. Jejich výhody spočívají především ve skutečnosti, že pomocí datových schránek lze dosáhnout v podstatě instantního zasílání informací a dokumentů navzdory vzdálenosti, a to s téměř stoprocentní úspěšností doručení. Další nepochybným benefitem tohoto elektronického komunikačního prostředku je především fakt, že bezpečnost a provozuschopnost datových schránek je garantována státem. Při porovnání s běžnými poskytovateli poštovních služeb tedy datové schránky prezentují značné množství výhod, a to jak s ohledem na rychlost doručování, tak především z hlediska nákladů na doručování, kdy v případě doručování vůči veřejným orgánům je tak činěno bezplatně a pokud jde o doručování soukromým osobám, jsou náklady na doručování znatelně nižší, než je tomu za využití běžných poštovních služeb. U zpráv doručovaných do datových schránek je však nutné dbát na existenci zákonné fikce doručení, po jejímž uplynutí se s doručenou zprávou mohou pojit potenciálně závažné právní účinky. Vzhledem k tomu, že se počet uživatelů datových schránek neustále rozšiřuje, tak již v současné době, ale nepochybně i do budoucna, lze datové schránky považovat za užitečný prostředek elektronické komunikace pro účely činnosti obchodních korporací, jejichž význam bude do budoucna narůstat.

3. Využití elektronických prostředků komunikace při tvorbě vůle obchodní korporace

V této kapitole se podrobněji zaměřím na využití elektronických prostředků komunikace společnosti při tvorbě vůle obchodní korporace se zaměřením na online založení společnosti s ručením omezeným a účast a hlasování na valných hromadách kapitálových společnosti pomocí technických prostředků, avšak nejdříve je nutné si vymežit pojem obchodních korporací, jejich rozdělení, vzájemné odlišnosti, vůli a kým je tato vůle utvářena. Závěr této kapitoly se bude zabývat využíváním elektronických komunikačních prostředků v obchodních korporacích za doby pandemie COVID-19 a jejího vlivu na procesy tvorby vůle obchodních korporací a jak na tuto situaci reagovala právní úprava.

3.1 Obchodní korporace a jejich vůle

Obchodní korporace jsou právníckými osobami. Obecnou právní úpravu právníckých osob nalezneme v OZ. Osoby obecně v právním smyslu dělíme na fyzické a právnícké, kdy oběma typům osob zákon přiznává právní osobnost neboli způsobilost mít v mezích právního řádu práva a povinnosti, a dále svéprávnost neboli způsobilost práva nabývat a k povinnostem se zavazovat, tedy právně jednat.⁶² Zákonnou definici právníckých osob nalezneme v § 20 OZ. Dle této definice je právnícká osoba organizovaný útvar, který má zákonem stanovenou, či uznanou právní osobnost a který může bez zřetele na předmět své činnosti být subjektem práv a povinností, které se slučují s právní povahou dané právnícké osoby. Její organizovanost spočívá v její vnitřní organizační struktuře, která je tvořena především orgány dané právnícké osoby, které vytvářejí a také provádějí vůli právnícké osoby, a to jak v rámci interního jednání dané osoby, tak i vůči třetím osobám.⁶³ Konkrétní složení a fungování orgánů právníckých osob je předmětem jednotlivých zvláštních právních úprav dle konkrétního typu právnícké osoby. Právnícké osoby mohou být zakládány v zájmu soukromém, nebo veřejném podle hlavní náplně své činnosti.⁶⁴

Koncept právníckých osob v pojetí blízkém, jak jej známe dnes se začal utvářet v průběhu 19. století, kdy jednak docházelo ke vzniku nových typů právníckých osob,

⁶² § 15 Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁶³ PETROV, Jan a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022.

⁶⁴ § 144 Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

ale i k jejich vnímání jako osob samostatných, které se z hlediska práva vyznačují sobě vlastními charakteristickými rysy a jsou způsobilé samostatně právně jednat a být nositeli práv a povinností z tohoto jednání vznikajících. Výsledkem byl vznik dvou základních teorií, a to konkrétně teorie fikce a teorie reality.⁶⁵

Teorie reality vychází z myšlenky, že právnické osoby vznikají a existují samostatně, a to bez ohledu na to, zda jsou právem upraveny či nikoliv. Právní úprava v tomto případě slouží k tomu, že existenci právnických osob uznává, avšak jejich uznáním z právního hlediska nedochází k jejich vzniku, protože dané útvary již samostatně vznikly a skutečně existují.⁶⁶ Oproti teorii reality poté rozlišujeme teorii fikce, která je teorií německé právní vědy, jež vznikla v 19. století a jejímž hlavním představitelem byl Friedrich Karl von Savigny. Vychází z pojetí právnické osoby jako právního konstrukt, který nemá vlastní vůli, není fakticky schopen samostatně právně jednat a svou vůli projevuje a právně jedná za pomoci svých zástupců.⁶⁷ Na základě modernizovaného pojetí této teorie jsou právnické osoby pojímány jak v českém právním řádu, tak i v právních řádech zahraničních.⁶⁸ Na základě již zmíněného lze tedy konstatovat, že právnické osoby se dle svého současného pojetí oproti osobám fyzickým odlišují především v tom smyslu, že neexistují v hmotném světě, ale jedná se o umělé osoby vytvořené právním řádem, které svou existenci odvozují od osob fyzických, které za tuto právnickou osobu jednají a jejichž jednání se poté přičítá konkrétní právnické osobě.

Pro účely této diplomové práce se dále budu zabývat pouze obchodními korporacemi. Obecnou úpravu korporací nalezneme v § 210 a násl. OZ, kde jsou definovány jako společenství osob, které však mohou být tvořeny i pouze jediným členem. Mezi korporace poté řadíme spolky, jejichž právní úpravu nalezneme v OZ a obchodní korporace, které mají zvláštní úpravu v rámci zákona č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech (dále jen „ZOK“). Obchodní korporace jsou právnickými osobami soukromého práva a jejich výčet nalezneme v § 1 ZOK, který uvádí, že mezi obchodní korporace řadíme obchodní společnosti a družstva. Obchodními společnostmi zde rozumíme veřejnou obchodní společnost, komanditní

⁶⁵ LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§1–654). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 108.

⁶⁶ PETROV, Jan a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022.

⁶⁷ Tamtéž

⁶⁸ LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 108.

společnost, společnost s ručením omezeným, akciovou společnost, evropskou společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení. Mezi družstva poté řadíme družstvo a evropskou družstevní společnost.

Nejčastěji se vyskytující formou obchodní korporace v České republice je společnost s ručením omezeným.⁶⁹ Její právní úpravu nalezneme v § 132 a násl. ZOK. Jedná se o společnost kapitálovou, kdy minimální výší vkladu je 1 Kč a obecně platí, že podíl společníků ve společnosti se určuje na základě poměru jejich vkladu na daný podíl připadající k výší základního kapitálu, avšak společenskou smlouvou je možné stanovit jinak. Společnost s ručením omezeným se vyznačuje především tím, že její společníci ručí za dluhy společnosti společně a nerozdílně pouze do výše v jaké nesplnili své vkladové povinnosti dle stavu zapsaném v obchodním rejstříku ke dni, kdy byli věřitelem vyzváni k plnění. Lze konstatovat, že její oblíbenost se odvíjí především od nízkých nároků na základní kapitál a omezeného ručení společníků za dluhy společnosti. Jejimi obligatorně zřizovanými orgány jsou valná hromada, jež je tvořena všemi společníky a dále jednatel, nebo jednatelé jako orgán statutární. Fakultativně je poté možno zřídit i dozorčí radu jako orgán kontrolní, stanoví-li to společenská smlouva, nebo jiný právní předpis.

Další formou kapitálové obchodní společnosti je akciová společnost. Její právní úprava se nachází v § 243 a násl. ZOK. Jedná se o společnost, jejíž základní kapitál je rozvržen na určitý počet akcií, kdy s každou akcií je spojen podíl na základním kapitálu, nebo hlasovacích právech v dané společnosti. Od výše vkladu se odvíjí možnost vlivu akcionáře na chod dané společnosti. Výše základního kapitálu akciové společnosti musí činit minimálně 2 000 000 Kč, nebo 80 000 EUR. Vždy je obligatorně zřizován nejvyšší orgán představený valnou hromadou, jež se sestává ze všech akcionářů, avšak další orgány akciové společnosti se budou lišit podle toho, zda se vnitřní struktura společnosti řídí systémem dualistickým či systémem monistickým. V případě dualistického systému se zřizuje představenstvo jako orgán statutární a dozorčí rada jako orgán kontrolní, kdežto v případě systému monistického se od velké novely ZOK, jež nabyla účinnosti počátkem roku 2021, zřizuje vedle valné hromady pouze správní rada. O akciové společnosti hovoříme jako o klasické kapitálové společnosti, kdy všichni společníci, kteří akciovou společnost zakládají, nebo se

⁶⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech, str. 38

podílejí na zvýšení jejího základního kapitálu, jsou povinni vložit vklad, avšak zároveň za trvání společnosti neručí za dluhy této společnosti, a to i v případě, pokud dosud svůj vklad nesplatili. Dalším specifickým znakem akciové společnosti je, že akcionáři se přímo neúčastní na obchodním vedení akciové společnosti, ale svou vůli vykonávají pouze zprostředkovaně prostřednictvím hlasování v rámci valné hromady.⁷⁰

Oproti kapitálovým společnostem v rámci ZOK rozlišujeme osobní společnosti. Pro osobní společnosti je typické, že samotná existence dané společnosti je velmi úzce spjata s jednotlivými společníky, s touto skutečností se poté pojí i velmi obtížná převoditelnost podílů na rozdíl od kapitálových společností. Další znakem osobních společností je také fakultativní základní kapitál, který je u kapitálových společností znakem obligatorním. Posledním dle mého názoru důležitým odlišujícím znakem je rozdíl v rámci ručení za závazky společnosti, kdy u osobních společností je typické neomezené ručení za závazky společnosti, kdežto u kapitálových nikoliv. Jak již bylo zmíněno výše mezi osobní společnosti řadíme veřejnou obchodní společnost a komanditní společnost.

Veřejná obchodní společnost je osobní společností, kterou ZOK upravuje v § 95 a násl. U veřejné obchodní společnosti platí, že se musí jednat o společnost alespoň dvou osob, které se účastní na jejím podnikání či správě majetku a současně ručí za její dluhy společně a nerozdílně. Je zde kladen veliký důraz na osobní podílení se na činnosti společnosti všemi společníky, kdy obecně platí, že pro účely rozhodování ve všech věcech týkajících se společnosti je zapotřebí souhlasu všech společníků, avšak toto lze změnit pomocí společenské smlouvy. Veliký důraz na osobní podílení se na činnosti společnosti lze vyzorovat i ze skutečnosti, že všichni společníci ručí za dluhy společnosti neomezeně a solidárně. Z hlediska vnitřní struktury veřejné obchodní společnosti se vždy zřizuje nejvyšší orgán, kterým jsou všichni společníci a dále statutární orgán, kterým jsou také všichni společníci, pokud splňují požadavky podle § 46 ZOK, avšak i zde lze za pomoci společenské smlouvy určit, že statutárním orgánem budou pouze někteří společníci, či pouze jeden z nich.

Druhou formou osobní společnosti je komanditní společnost, kterou ZOK upravuje v § 118 a násl., kdy jí definuje jako společnost, v níž alespoň jeden společník

⁷⁰ ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 571.

ručí za dluhy společnosti omezeně (komanditista) a alespoň jeden společník ručí za dluhy neomezeně (komplementář). Teorie komanditní společnosti typicky řadí mezi osobní společnosti, ale lze se setkat i s názory, které jí považují spíše za společnost smíšenou, a to s ohledem na komanditisty jako společníky, kteří do společnosti vložili určitý vklad a ručí za závazky společnosti pouze v zákonem stanoveném rozsahu, oproti komplementářům, kteří ručí v plném rozsahu.⁷¹ V rámci komanditní společnosti tedy vždy musí být dán společník, jež ručí za závazky společnosti neomezeně (komplementář), jehož postavení lze přirovnat k postavení společníka v rámci veřejné obchodní společnosti. S tímto postavením se pojí i větší podíl na chodu dané komanditní společnosti, kdy § 125 ZOK stanovuje, že každý komplementář je statutárním orgánem, pokud splňuje požadavky podle § 46 ZOK, i zde platí, že lze ujednat jinak v rámci společenské smlouvy. V komanditní společnosti dále vždy musí figurovat i společník, jež za dluhy společnosti ručí společně a neomezeně pouze do výše svého nesplaceného vkladu dle stavu zápisu v obchodním rejstříku (komanditista). Právě existence komanditisty v komanditní společnosti způsobuje, že komanditní společnost lze vnímat na pomezí mezi společnostmi osobní a kapitálovou. Komanditní společnost obligatorně tvoří nejvyšší orgán, který se skládá ze všech společníků a dále vždy musí být dán statutární orgán, kterým musí být, nebo jehož členem musí být vždy alespoň jeden komplementář.

Mezi obchodní korporace kromě obchodních společností dále řadíme také družstvo a evropskou družstevní společnost. Družstvo ZOK upravuje v § 552 a násl., definuje jej jako společenství neuzavřeného počtu osob, které je založeno za účelem vzájemné podpory svých členů, nebo třetích osob, případně i za účelem podnikání. Současně je stanoveno, že družstvo musí mít vždy minimálně tři členy. ZOK dále samostatně vymezuje jednotlivé typy družstev, a to družstvo bytové v § 727 a násl. ZOK a družstvo sociální v § 758 a násl. ZOK. V rámci družstev je nejvyšším orgánem členská schůze, která se skládá ze všech členů družstva. Statutárním orgánem je poté představenstvo a kontrolním orgánem je kontrolní komise. Platí, že členem orgánu družstva může být vždy pouze člen družstva.

⁷¹ ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 324.

3.2 Elektronický způsob založení společnosti s ručením omezeným

V září roku 2021 došlo k zásadní změně týkající se možnosti zakládání společností s ručením omezeným, a to v souvislosti se zákonem č. 300/2021 Sb., kterým došlo ke změně NotŘ a zákona č. 634/2004 Sb. o správních poplatcích. Zákon č. 300/2021 Sb. je transpozičním předpisem, který promítá závazky plynoucí ze směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1151 ze dne 20. 6. 2019, kterou se mění směrnice (EU) 2017/1132 ve věcech užívání digitálních nástrojů a postupů pro účely práva obchodních korporací (dále jen „digitalizační směrnice“). Digitalizační směrnice si klade především za cíl zjednodušení vytváření obchodních společností v rámci členských států (především společností s ručením omezeným), kdy stanovuje, že by mělo být možné vytvořit určité typy společností plně online, a to formou podání listin a údajů v elektronické formě při absenci nutnosti fyzické přítomnosti osob společnost zakládajících. Dále stanovuje, že členské státy by měly zavést možnost online zápisu poboček společnosti a možnost předkládání požadovaných dokumentů a údajů příslušným státním orgánům a další.⁷²

V rámci změn NotŘ, které přinesl zákon č. 300/2021 Sb., je důležitý především § 64a NotŘ, který zakotvuje možnost, aby notář prokázal totožnost účastníků a dalších osob, obsah projevu jejich vůle a další skutečnosti nutné pro provedení notářského zápisu, využitím prostředků pro elektronickou identifikaci za současného užití zařízení umožňujícího spojení formou videokonference.

V této souvislosti Notářská komora České republiky zavedla službu založení společnosti s ručením omezeným online, která je realizována formou notářského zápisu na dálku, jenž notář sepíše s účastníkem, aniž by zde existovala nutnost účastníka notáře fyzicky navštívit či naopak. Celý proces tedy probíhá prostřednictvím elektronických komunikačních prostředků, kdy jak notář, tak i účastník daného úkonu na něm mohou participovat ze svých domovů či kanceláří.

Podmínky, jež je nutné splnit pro založení společnosti s ručením omezeným online jsou podrobně popsány na internetových stránkách Notářské komory České republiky. Tyto podmínky stanovují, že pro úspěšnou realizaci založení společnosti

⁷² Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1151 ze dne 20. června 2019, kterou se mění směrnice (EU) 2017/1132, pokud jde o využívání digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností Úř. Vest. L 186/80, 11. června 2019

s ručením omezeným online musí zakládající osoba disponovat osobním počítačem, který je opatřen operačním systémem Windows 10 a vyšším, prostředkem elektronické identifikace na úrovni „vysoká“, kdy tento bude typicky představován bankovní identitou podporované banky, anebo elektronickým občanským průkazem s čipem (dále jen „eObčanka“). Dále je nutné, aby se notářského zápisu účastnily všechny osoby, jež budou společníky založené společnosti. V případě, že jejich účast nebude možná, mohou jiné osobě udělit plnou moc za účelem založení společnosti a realizaci dalších s tímto procesem souvisejících úkonů. U společníků je také nutné, aby každý z nich disponoval vydaným kvalifikovaným certifikátem na své jméno s povolenou podporou SHA, avšak v případě, že společník daný certifikát nemá, je možné jeho vydání u notáře v rámci procesu online založení společnosti. Tato možnost je však přístupná pouze u vybraných notářů.⁷³

Samotný proces založení společnosti poté probíhá následujícím způsobem. Služba založení společnosti s ručením omezeným je dostupná buď na internetových stránkách Notářské komory České republiky, nebo v rámci služeb Portálu občana. Zakládající osoba se přihlásí za pomoci své bankovní identity, nebo identity občana. Následně potvrdí své kontaktní údaje, které se sestávají z jejího jména, příjmení, e-mailové adresy a telefonního čísla a poté může přistoupit k samotné volbě notáře, s jehož pomocí bude daný úkon realizován. Zakládajícím osobám, je zde tedy ponechána volnost výběru, který notář a případně i v jakém jazyce bude notářský zápis provádět. V případě, že by nebyl vyžadován konkrétní notář, tak bude notář přidělen systémem automaticky podle aktuální dostupnosti. Po výběru notáře se zpřístupní formulář, do kterého je nutné vyplnit základní údaje o požadované společnosti. Mezi vyplňované údaje patří název, sídlo, předmět podnikání, osoba jednatele a osoby společníků a jejich výše vkladů a podílů ve společnosti. Dalším krokem je poté udělení souhlasu s poskytnutím těchto údajů notáři, který pokud je udělen, tak následuje spojení s vybraným či přiděleným notářem formou videokonference ve virtuální jednací místnosti tzv. jednačce. V této fázi bude možné si s notářem vzájemně vyměňovat dokumenty a podepisovat je. Na konci tohoto procesu notář společnosti zapíše do příslušného rejstříku. Posledním krokem je úhrada prostřednictvím platební brány.⁷⁴ Jako platební metody je zde možné využít buď platbu kartou, nebo formou bankovního

⁷³ Notářská komora České republiky, *Založení SRO online – úvodní informace* [online] nkr.cz [cit. 18 května 2023]. Dostupné z: <https://www.nkr.cz/sro-online-informace>

⁷⁴ Tamtéž

tlačítka, kdy si klient vybere z předem stanoveného seznamu bank, tu u níž má zřízen svůj účet a následně bude přeměrován do svého internetového bankovníctví, kdy po přihlášení pouze potvrdí již automaticky předvyplněný platební příkaz a potvrdí jeho provedení.⁷⁵

K prvnímu využití této služby došlo dne 17. 9. 2021, kdy proběhlo první sepsání zakladatelské listiny v elektronické podobě při užití prostředků elektronické identifikace a videokonference. Daná společnost byla současně ihned zapsána notářem do obchodního rejstříku. Celý tento proces trval přibližně 30 minut.⁷⁶ Jedná se tedy o proces velmi rychlý a pro všechny zúčastněné z toho ohledu velmi přínosný, směřující jak k úspoře z hlediska času a nákladů na straně notáře, tak i na straně osoby společnost zakládající. Na závěr lze tedy konstatovat, že se jedná o velmi úspěšný projekt eGovernmentu, a to především s ohledem na skutečnosti, že za rok od jeho spuštění došlo v rámci něj k založení, či provedení jiných relevantních úkonů týkajících se společností online u téměř tisíce společností a dále, že tento projekt získal 1. místo v soutěži magazínu Egovernment v kategorií nejlepšího projektu s celorepublikovou působností za rok 2022.⁷⁷

V případě elektronického založení společnosti s ručením omezeným již můžeme pozorovat konkrétní příklad, jak mohou být elektronické prostředky komunikace užitečné v rámci činnosti obchodních korporací. Od zavedení této možnosti lze založit společnost s ručením omezeným ve velmi krátkém čase při splnění zákonných podmínek, postupů a obstarání potřebných podkladů. Toto vše za současného snížení nákladů, jež by jinak byly vynaloženy na zajištění osobní fyzické účasti na tomto procesu. Zastávám názor, že do budoucna je žádoucí, aby bylo umožněno elektronické založení všech forem obchodních korporací.

⁷⁵ Notářská komora České republiky, *Informace k online platbám* [online] nkcr.cz [cit. 18 května 2023]. Dostupné z: www.nkcr.cz/informace-nkcr/online-platby

⁷⁶ Notářská komora České republiky, *První založená SRO online* [online] nkcr.cz [cit. 18 května 2023]. Dostupné z: https://www.nkcr.cz/aktuality/detail/37_924-prvni-zalozena-sro-on-line

⁷⁷ Notářská komora České republiky, *Systém notářské komory pro online založení SRO získal 1. místo soutěže Egovernment The Best 2022* [online] nkcr.cz [cit. 18 května 2023]. Dostupné z: https://www.nkcr.cz/aktuality/detail/37_1007-system-notarske-komory-pro-online-zalozeni-sro-ziskal-1-misto-souteze-egovernment-the-best-2022

3.3 Účast a hlasování na valné hromadě s využitím technických prostředků

Obecnou právní úpravu orgánů právnických osob a jejich rozhodování za právnickou osobu nalezneme v § 151 a násl. OZ. Je to konkrétně § 156 OZ, který upravuje rozhodování kolektivních orgánů a stanovuje, že tyto orgány rozhodují ve sboru, a to za přítomnosti, nebo jiné účasti většiny členů. Touto „jinou účastí“ zde má zákonodárce na mysli využití takových způsobů komunikace, které umožňují členům orgánu na jednání daného orgánu participovat dálkově pomocí telefonů, počítačů a příslušných programů a jiných způsobů, které jim umožňují projevit svou vůli způsobem, jako by byli na jednání fyzicky přítomni a i pro účely jednání jsou tito členové takto vnímáni.⁷⁸ Úpravu uvedenou v OZ považujeme za úpravu obecnou týkající se právnických osob jako takových, kdy zvláštní úpravu vztahující se k obchodním korporacím poté nalezneme v rámci ZOK. V rámci úpravy ZOK již není užíván termín „jiná účast“, ale zákonodárce namísto toho používá termín „technické prostředky“.⁷⁹

Pro účely této diplomové práce se budu dále věnovat, pouze přijímání rozhodnutí valných hromad, které jsou činěny za pomoci využití technických prostředků. Valná hromada je obligatorně vytvářený nejvyšší orgán kapitálových společností, jehož členové jsou všichni společníci či všichni akcionáři dané společnosti.⁸⁰ Člena valné hromady nelze jeho členství zbavit, a to ani s jeho souhlasem, protože toto by bylo v rozporu s kogentním pravidlem, že členy valné hromady jsou všichni společníci či akcionáři dané společnosti.⁸¹ Obecně dle § 168 odst. 1 ZOK a § 399 odst. 1 ZOK platí, že jak společníci, tak akcionáři se účastní jednání valné hromady osobně, nebo na základě zastoupení uděleného písemnou plnou mocí, avšak zákonodárce také umožňuje, aby si společnosti dále stanovily i možnost účastnit se jednání valné hromady za pomoci využití technických prostředků,

⁷⁸ LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 585.

⁷⁹ ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 396.

⁸⁰ § 44 Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

⁸¹ ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 395.

pokud tuto možnost zakladatelské právní jednání připouští a současně stanovuje alespoň jeden způsob její realizace.

Tuto právní úpravu účasti a hlasování na valné hromadě s využitím technických prostředků nalezneme v § 167 ZOK v případě společností s ručením omezeným a v § 398 ZOK v případě společností akciových. V obou případech platí, že jak společníci, tak akcionáři se podílejí na řízení společnosti účasti a hlasováním na valné hromadě, nebo mimo valnou hromadu. Společenská smlouva či stanovy poté mohou stanovit, že hlasování či rozhodování na valné hromadě, lze činit s využitím technických prostředků a současně mohou i stanovit i jejich podmínky. V případě, že by tyto podmínky nebyly určeny společenskou smlouvou anebo stanovami, tak je určí statutární orgán. Vždy platí, že stanovené podmínky musí umožňovat ověření totožnosti osoby, která vykonává své hlasovací právo a určení podílů, či akcií se kterými je vykonávané hlasovací právo spojeno. Pokud tyto stanovené podmínky nebudou umožňovat, tak se k odevzdaným hlasům ani k účasti takto hlasujících společníků či akcionářů nebude přihlížet. Je důležité zmínit, že za hlasování na valné hromadě s využitím technických prostředků je považováno i tzv. korespondenční hlasování neboli situace kdy společníci či akcionáři odevzdávají své hlasy písemně před konáním valné hromady.

Na základě rozboru výše zmíněných paragrafů, lze tedy dovodit, že rozeznáváme tři způsoby účasti a hlasování na valné hromadě s využitím technických prostředků.

Prvním způsobem je účast na valné hromadě za pomoci technických prostředků. Tedy situace, kdy společníci či akcionáři se budou účastnit jednání valné hromady za pomoci technických prostředků. Společník či akcionář tedy nebude na zasedání valné hromady fyzicky přítomen, ani zastoupen jinou osobou na základě písemné plné moci, ale bude se účastnit pomocí videokonference, internetových komunikačních programů, služeb telekomunikačních operátorů jako jsou SMS, MMS, hlasové služby a dalšími způsoby.⁸² Jak je uvedeno výše, tak tato možnost účasti musí být výslovně stanovena společenskou smlouvou, nebo stanovami, jinak bude možné se valné hromady účastnit pouze osobně, nebo v zastoupení. Vzhledem k tomu, že při

⁸² ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 396.

využití technické účasti nebude možné, aby se jednotliví společníci či akcionáři viděli fyzicky na místě konání valné hromady, tak zde bude hrát zásadní roli ověření a prokázání totožnosti jednotlivých zúčastněných. Smyslem je především zamezení účasti na valné hromadě osobám, která nejsou k této účasti oprávněny a současně zachování obdobné míry identifikace zúčastněných osob jako v případě osobní účasti, nebo účasti prostřednictvím zástupce.⁸³ Tento požadavek musí být reflektován v podmínkách technické účasti. V praxi poté mohou takto formulované podmínky spočívat například ve využívání předem sjednaných hesel, ale i jiných identifikačních prostředků jako je například eObčanka nebo bankovní identita a zároveň je možné a často i doporučované, aby při využívání technických prostředků byl z jednání valné hromady pořizován záznam z probíhající komunikace, který bude následně se souhlasem společníků po určitou dobu uchován pro případné budoucí spory plynoucí z otázek, zda se určitý společník či akcionář valné hromady účastnil a jakým způsobem v předmětných otázkách hlasoval.⁸⁴

Druhým způsobem je rozhodování mimo valnou hromadu (dále jen „rozhodování per rollam“). Obecná úprava rozhodování per rollam činěného písemnou formou v kapitálových společnostech se nachází v § 175 a násl. ZOK a § 418 a násl. ZOK. V rámci společnosti s ručením omezeným je možné rozhodovat per rollam písemnou formou, jestliže tuto možnost nevyloučí společenská smlouva, kdežto v případě akciových společností musí stanovy tuto možnost výslovně připouštět. V obou případech poté platí, že osoba oprávněna svolat valnou hromadu zašle všem společníkům či akcionářům návrh rozhodnutí. Tento návrh bude obsahovat především obsah navrhovaného rozhodnutí, lhůtu pro doručení vyjádření akcionáře či společníka, která buď může být určena zakladatelským právním jednáním, jinak činí 15 dnů a počíná běžet dnem doručení návrhu. Návrh musí dále obsahovat i případné podklady potřebné pro přijetí rozhodnutí a další údaje, pokud tak zakladatelské právní jednání určí. Pro účely této kapitoly je však důležité, že § 167 odst. 2 a § 398 odst. 2 připouští, aby si společnosti stanovily ve svém zakladatelském právním jednání možnost rozhodování per rollam za pomoci využití technických prostředků. Tato možnost však musí být vždy výslovně stanovena společně s podmínkami využití technických prostředků. I zde poté platí, že podmínky rozhodování per rollam pomocí technických

⁸³ Tamtéž

⁸⁴ ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 397.

prostředků musí být stanoveny způsobem, který bude společnosti umožňovat ověření totožnosti hlasujících osob a podílů či akcií se kterými je jejich hlasovací právo spojeno, jinak k těmto hlasům nebude přihlíženo. Podstatná je skutečnost, že i když bude zakladatelské právní jednání umožňovat využití technických prostředků pro účast na valné hromadě, tak z tohoto nelze vyvozovat závěr, že využití technických prostředků bude možné i pro rozhodování per rollam a naopak.⁸⁵ Hlasování per rollam s využitím technických prostředků poté v praxi může vypadat tak, že orgán oprávněný svolat valnou hromadu vyvěsí návrh rozhodnutí na svých webových stránkách na kterých poté budou moci společníci či akcionáři hlasovat.⁸⁶ Další možností je hlasování za pomoci e-mailové komunikace, kdy společnost rozešle návrhy rozhodnutí jednotlivým hlasujícím na jejich e-mailové adresy a tito poté v dané lhůtě zašlou společnosti zpět svá vyjádření.⁸⁷ V úvahu samozřejmě připadají i další možnosti a je na každé společnosti, jaký způsob využití technických prostředků si určí, bude-li tento způsob v souladu se zákonnými požadavky.

Třetím způsobem je poté již zmíněné korespondenční hlasování, kterým má zákonodárce na mysli hlasování na valné hromadě způsobem, kdy společníci odevzdají své hlasy písemně před konáním valné hromady. Tento způsob hlasování považujeme za hlasování s využitím technických prostředků a aby bylo možné jej využít, tak musí zakladatelské právní jednání upravovat účast a hlasování využitím technických prostředků. V rámci ZOK jeho právní úpravu nalezneme v § 167 odst. 4 a § 398 odst. 4. Při tomto způsobu hlasování se jednání valné hromady koná, avšak někteří společníci či akcionáři se jej neúčastní a místo toho hlasují využitím technických prostředků, kdy odevzdávají své hlasy před samotným jednáním valné hromady.⁸⁸

Obecně platí, že hlas, kterým hlasující hlasuje na valné hromadě je jeho právním jednáním⁸⁹ a vzhledem k tomu, že v rámci korespondenčního hlasování a hlasování per rollam je tento hlas odevzdáván typicky v písemné podobě, uplatní se

⁸⁵ ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 398.

⁸⁶ Tamtéž

⁸⁷ ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 436.

⁸⁸ ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 399.

⁸⁹ usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. května 2012, sp. zn. 29 Cdo 3399/2010

zde zákonné požadavky vztahující se na písemnou formu právního jednání v rámci OZ. Stěžejní je především požadavek podpisu, kdy s ohledem na zákonný požadavek při užití technických prostředků účasti, tedy zajistit ověření totožnosti hlasující osoby, zde zpravidla nebude dostačující prostý podpis na listině ani prostý podpis elektronický, a proto se zde jako řešení nabízí úřední ověření podpisu, nebo prokázání totožnosti hlasujícího pomocí elektronické identifikace, nebo jinými způsoby jako jsou předem sjednaná hesla, kódy a další.⁹⁰

Na základě výše uvedených informací je možné dovodit, že technické prostředky mohou sehrávat významnou roli v činnosti obchodních korporací. V případě, že se daná společnost rozhodne tyto prostředky využít a stanoví si tuto možnost ve svém zakladatelském právním jednání, může jejich využívání vést ke zjednodušení a zefektivnění interních rozhodovacích procesů a minimalizace nákladů, které by jinak byly vynaloženy na tradiční konání valné hromady. Společnostem je také v tomto případě zákonodárcem poskytována i značná flexibilita v rámci způsobu konání valných hromad za pomoci využití technických prostředků v případě, že jsou dodrženy zákonné podmínky týkající se řádné identifikace osob, jež v rámci valné hromady projevují svou vůli.

3.4 Právní změny ve vztahu k obchodním korporacím v období pandemie COVID-19

Výskyt onemocnění COVID-19 způsobeného koronavirem s odborným označením SARS-CoV-2 na území České republiky v první polovině roku 2020 způsobil značné narušení běžného způsobu života v důsledku mimořádných opatření, jež byla v souvislosti s tímto onemocněním přijata. Těmito mimořádnými opatřeními rozumíme krizová opatření přijatá vládou České republiky v době nouzového stavu, mimořádné opatření vydané Ministerstvem zdravotnictví a mimořádné opatření vydané v roce 2020 krajskou hygienickou stanicí.⁹¹ V praxi tato opatření spočívala

⁹⁰ ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 399.

⁹¹ § 1 odst. 2 Zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS-CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů.

především v zákazu pohybu a pobytu v místech, kde se nacházejí dvě osoby v blízké vzdálenosti bez roušek, nejednalo-li se výlučně o členy domácnosti.

Zmíněná opatření měla zásadní vliv také na činnost obchodních korporací a právnických osob obecně, které v jejich důsledku nemohly běžným způsobem provádět zasedání svých orgánů, pokud je činily způsobem, jež vyžadoval fyzickou přítomnost svých členů. Zákonodárce na tuto skutečnost reagoval přijetím zákona č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu (dále jen „Lex Covid“). Smyslem tohoto zákona bylo za trvání nouzového stavu, ale i po něm reagovat na přijaté mimořádné opatření s ohledem na činnost právnických osob, osob účastnících se soudního řízení a současně přinesl i některé změny v rámci dalších právních předpisů. Důležité je zmínit, že i když právní úprava obsažená v rámci Lex Covid měla po dobu trvání své účinnosti přednost před právní úpravou obsaženou v rámci ZOK, tak se jednalo pouze o dočasně účinný právní předpis.

Z hlediska změn, které Lex Covid přinesl ve vztahu k obchodním korporacím a právnickým osobám obecně, je možné je rozdělit do tří kategorií, a to konkrétně změny týkající se režimu konání valných hromad a zasedání volených orgánů, prodloužení funkčního období členů orgánů a prodloužení lhůt k projednání řádných účetních závěrek.

V případě rozhodování orgánů právnických osob § 19 Lex Covid stanovil, že orgán právnické osoby může rozhodovat mimo zasedání v písemné formě nebo s využitím technických prostředků i tehdy, pokud to nepřipouštělo zakladatelské právní jednání. Pokud pro tento způsob rozhodování zákon či zakladatelské jednání stanovovalo podmínky, tak se rozhodování bude řídit těmito podmínkami, avšak pokud by podmínky takto stanoveny nebyly, tak je stanoví statutární orgán pro účely rozhodování nejvyššího orgánu anebo v případě jiného orgánu je určí sám daný orgán. Tyto podmínky poté musely být oznámeny členům orgánu v dostatečném předstihu před rozhodováním. Tato právní úprava tedy umožňovala, aby orgány obchodních společností rozhodovaly využitím procedury per rollam, nebo za pomoci využití technických prostředků i v případě, že tuto možnost výslovně nezavedly do svých stanov, či společenských smluv. Na základě této právní úpravy tedy nebylo možné se

například dovolávat neplatnosti rozhodnutí, protože bylo rozhodnuto způsobem jiným, než bylo stanoveno v zakladatelském právním jednání, protože úprava uvedená v Lex Covid zde měla přednost před právní úpravou v rámci ZOK. Účinnost § 19 Lex Covid byla stanovena do 30. června 2021 a to bez ohledu na trvání mimořádného opatření při epidemii.⁹²

V § 20 Lex Covid zákonodárce reagoval na situace, kdy by během trvání mimořádných opatření mělo dojít ke skončení funkčního období člena voleného orgánu právnické osoby. Členem voleného orgánu podle § 20 odst. 4 rozumíme takovou osobu, která je členem orgánu právnické osoby a byla do této funkce volena, jmenována, či jiným způsobem povolána. V případě, že by uplynulo funkční období člena voleného orgánu v době při trvání mimořádných opatření při epidemii, tak se jeho funkční období automaticky prodlouží do uplynutí 3 měsíců ode dne následujícího po dni, kdy mimořádné opatření při epidemii skončí. Zmíněné prodloužení se uplatní i v případě, že funkční období člena uplyne v době 1 měsíce ode dne následujícího po dni skončení mimořádného opatření při epidemii. V praxi se může vyskytnout i situace, kdy člen voleného orgánu nebude souhlasit s prodloužením svého funkčního období dle výše uvedených podmínek, v této situaci poté musí doručit svůj nesouhlas před uplynutím svého funkčního období právnické osobě v rámci které funkci člena orgánu vykonává a jeho funkční období poté nebude prodlouženo.

Poslední kategorií změn, které Lex Covid přinesl v souvislosti s činností obchodních korporací jsou opatření ve vztahu k projednání řádné účetní závěrky obchodní korporace. V § 21 Lex Covid stanovuje, že pokud by měla zákonná lhůta k projednání řádné účetní závěrky společnosti s ručením omezeným, akciové společnosti nebo družstva uplynout dříve než 3 měsíce po skončení mimořádného opatření při epidemii, tak tato lhůta uplyne až 3 měsíce po skončení tohoto opatření, avšak nejpozději do 31. prosince 2020.

Dočasně účinné změny, které Lex Covid přinesl byly pro zachování fungování obchodních korporací během pandemie onemocnění COVID-19 a možnosti řádného plnění svých zákonných povinností stěžejní. Důležitou roli sehrál především § 19 Lex Covid, který umožňoval konání valných hromad formou rozhodování per rollam, nebo

⁹² § 18 Zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS-CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů.

využitím technických prostředků i v případech, kdy si tuto možnost dané obchodní společnosti nestanovily ve svém zakladatelském právním jednání. Domnívám se, že právě tohle období upozornilo na potenciál, které sebou využití elektronických prostředků komunikace přináší pro účely tvorby vůle obchodních korporací, a to jak za běžného fungování, tak i v případě mimořádných situací jakou pandemie onemocnění COVID-19 bezesporu byla.

4. Možná úskalí využívání elektronických prostředků komunikace v obchodních korporacích

Elektronické prostředky komunikace sebou přináší řadu výhod, o kterých v rámci této diplomové práce bylo pojednáváno již v dřívějších kapitolách. Je však nutné brát ohled i na skutečnost, že využíváním těchto technologií se jejich uživatelé staví do zranitelné pozice vůči různým formám škodlivých útoků ze strany nekalých aktérů. Motivace pro tyto útoky může být různá od snahy po získání určitého typicky materiálního prospěchu, až po pouhou zvědavost či touhu po pomstě, slávě nebo uznání.⁹³ Existence těchto hrozeb bývá často přehlížena a to jak z důvodů nedostatečné informovanosti veřejnosti a tudíž i absence všeobecného podvědomí o těchto hrozbách, ale i z hlediska nedostatku časového a nedostatku potřebných prostředků a znalostí k zajištění adekvátní ochrany, tyto skutečnosti společně s vzrůstem počtu uživatelů moderních komunikačních technologií vedou k výraznému nárůstu počtu kyberincidentů.⁹⁴

Jednou z nejčastějších forem útoků, které jsou páčány je takzvaný phishing. Tento proces spočívá v tom, že nekalý aktér se snaží získat citlivé informace jako jsou uživatelská jména, hesla, údaje o platebních kartách a další od napadaného subjektu typicky tím způsobem, že se vydává za důvěryhodnou webovou stránku, poskytovatele služeb či jinou osobu o které se napadený subjekt domnívá, že by jí tato data měl poskytnout. Často se lze setkat s e-mailovými zprávami vyhýbajícími se filtrům proti spamu, ve kterých se jejich odesílatel vydává za poskytovatele bankovních služeb, sociální síť, kolegu z práce, pracovníka IT podpory a další osoby, které se mohou adresátovi jevit jako důvěryhodné. V praxi však existují různé phishingové techniky od méně složitých až po ty nejsložitější, kdy mezi ty složitější bychom řadili například tvorbu falešných webových stránek, jež jsou vytvořeny způsobem, aby co nejvíce odpovídaly stránkám skutečným, které napadený subjekt používá a v rámci kterých zadává své citlivé informace, nebo pomocí falešných reklam, jež jsou navrženy

⁹³ CHNG, Samuel a kol. *Hacker types, motivations and strategies: a comprehensive framework. Computers in Human Behavior Reports* [online databáze], 2022, č. 5 [cit. 13 června 2023]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S245195882200001X>.

⁹⁴ VOSTOUPAL, Jakub. *Vybrané slabiny právní úpravy elektronických forem komunikace v obchodních korporacích v kontextu kybernetické bezpečnosti. Obchodněprávní revue* [online databáze], 2022, č. 1 [cit. 13 června 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

způsobem, aby po kliknutí napadeného subjektu následně do počítače nainstalovaly škodlivý software.⁹⁵

Za nejs sofistikovnější formu phishingu lze poté považovat takzvaný “spear phishing”. Oproti běžnému phishingu při kterém se útočník snaží cílit na co největší skupinu napadených subjektů typicky tím, že rozesílá hromadné e-mailové zprávy, aniž by měl vyhlédnutý konkrétní subjekt, jehož citlivé informace se snaží získat, se spear phishing liší tím, že útočník si vyhlédne konkrétní fyzickou či právnickou osobou, zjistí si o ní všechny dostupné informace, které nalezne a následně svůj útok co nejvíce přizpůsobí dané osobě, aby jeho šance na získání citlivých osobních informací byla co nejvyšší.⁹⁶ V tomto kontextu je důležité zmínit právní úpravu v rámci ZOK týkající se povinnosti založit internetové stránky a uveřejňovat na nich relevantní informace vyžadované zákonem. Základ této úpravy nalezneme v § 7 ZOK v odst. 2, který stanovuje, že akciová společnost bez zbytečného odkladu po svém vzniku musí zřídit internetové stránky na kterých musí průběžně uveřejňovat zákonem stanovené údaje způsobem, který je pro veřejnost bezplatný. Tato povinnost se podle § 7 odst. 3 ZOK bude vztahovat i na společnosti s ručením omezeným v případě, že se rozhodnou zřídit si internetové stránky. S ohledem na výše zmíněný spear phishing jako personalizovaný útok mířený na konkrétní subjekt na základě získání co největšího množství informací vztahujících se k danému subjektu, si lze představit v čem může být z hlediska kyberbezpečnosti tato zákonná povinnost problematická. Obzvláště vezmeme-li v potaz rozsah informací jež mají být tímto způsobem zveřejňovány počínajících od základních a snadno dostupných informací jako jsou sídlo, obchodní firma či identifikační číslo obchodní korporace až po povinnost publikovat zprávu o finanční asistenci podle § 312 ZOK, návrhy a protinávrhy k věcem zařazeným na pořad jednání valné hromady podle § 362 ZOK, účetní závěrky podle § 436 ZOK a další.⁹⁷ Problematická je i skutečnost, že nezřídka se stává, že v rámci uveřejňování

⁹⁵ *What is phishing?* [online]. knowbe4.com, [cit. 13 června 2023]. Dostupné z: <https://www.knowbe4.com/phishing>.

⁹⁶ Tamtéž

⁹⁷ VOSTOUPAL, Jakub. *Vybrané slabiny právní úpravy elektronických forem komunikace v obchodních korporacích v kontextu kybernetické bezpečnosti. Obchodněprávní revue* [online databáze], 2022, č. 1 [cit. 13 června 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

dokumentů kvůli zasedání valné hromady se mohou stát veřejně přístupnými i interní dokumenty, chystané či již uzavřené smlouvy, nebo osobní a jiné citlivé údaje.⁹⁸

Další formou kybernetického útoku, se kterou je možné se často setkat je takzvaný DoS (Denial of Service), jehož podstata spočívá v přetížení cílového serveru na základě vyslání obrovského množství požadavků, jež tento server zahltlí a daný server poté není schopen zpracovat požadované množství dat. Následkem tohoto útoku může být značné zpomalení či nefunkčnost severu, což může vést až k úplné nedostupnosti služby pro oprávněné uživatele. Oproti útoku DoS rozlišujeme ještě útok DDoS (Distributed Denial of Service), který se odlišuje tím, že k výše zmíněnému útoku nedochází za pomoci užití jednoho počítačového systému, ale za pomoci užití většího množství těchto systémů.⁹⁹ Z podstaty tohoto útoku vyplývá, že ohroženy budou především ty obchodní korporace, jež poskytují své služby za pomoci internetu, kdy tato forma kybernetického útoku může vést k dočasnému znemožnění poskytování těchto služeb a tím pádem může představovat značnou škodu typicky ve formě ušlého zisku.

Nepochybnou výhodou elektronických prostředků komunikace je možnost snadného uchování relevantních dat, kdy jakákoliv komunikace či dokumenty, mohou být uloženy, archivovány a následně snadno zpřístupněny. Problematické však mohou být situace, kdy obchodní korporace nakládají s obchodním tajemstvím, citlivými údaji svých zákazníků, zaměstnanců či jiných osob, finančními informacemi a jinými citlivými daty, kdy následně dojde k narušení bezpečnosti těchto dat a přístup k těmto datům získají neoprávněné osoby. Toto může vést jednak k poškození pověsti dané obchodní korporace, ztrátě důvěryhodnosti, ale i k závažným právním důsledkům a finančním ztrátám.

S ohledem na výše uvedené je tedy nutné, aby si subjekty užívající moderní prostředky komunikace současně byly i vědomy rizik, které tyto prostředky sebou přinášejí. Je zřejmé, že subjekty oplývající menšími prostředky a znalostmi nebudou

⁹⁸ CASKA, Ondřej, VLACHOVÁ, Alena. *K uveřejňování citlivých informací na internetových stránkách společnosti v souvislosti s pozvánkou na valnou hromadu* [online]. epravo.cz, 25. října 2016 [cit. 13 června 2023]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/k-uvarejnovani-citlivych-informaci-na-internetovych-strankach-spolecnosti-v-souvislosti-s-pozvankou-na-valnou-hromadu-103099.html>.

⁹⁹ ŠTĚSTNÝ, Jakub. *Trestní postih DoS/DDoS útoků* [online]. epravo.cz, 20. dubna 2020 [cit. 3 července 2023]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/trestni-postih-dosddos-utoku-110941.html?mail>.

mít schopnost si nechávat vypracovávat komplexní analýzy potenciálních rizik související s kyberbezpečností. V některých případech se dané subjekty dokonce mohou domnívat, že neoplývají ničím, co by pro případné útočníky bylo hodnotné a že se tedy útoků nemusí obávat, avšak tato představa je mylná a každý subjekt, ať už se jedná o malý, střední či velký podnik by měl praktikovat alespoň základní proškolení svých členů, zaměstnanců a klientů v oblasti kybernetické hygieny a dále stanovit interní směrnice upravující elektronické způsoby jednání.¹⁰⁰ Mezi tyto základní praktiky, jež by měly být uplatňovány budeme řadit především pravidelné aktualizace užívaných operačních systémů ve spojení s užíváním programů specializujících se na ochranu proti škodlivému softwaru, instalování pouze programů, které lze prokazatelně považovat za důvěryhodné, a především pravidelné vytváření záloh svých dat.¹⁰¹

¹⁰⁰ VOSTOUPAL, Jakub. *Vybrané slabiny právní úpravy elektronických forem komunikace v obchodních korporacích v kontextu kybernetické bezpečnosti. Obchodněprávní revue* [online databáze], 2022, č. 1 [cit. 13 června 2023]. Dostupné z: [databáze beck-online.cz](#).

¹⁰¹ SINGLECASE. *Deset ověřených pravidel, jak se bránit kyberútokům* [online]. [epravo.cz](#), 16. června 2021 [cit. 3 července 2023]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/deset-overenych-pravidel-jak-se-branit-kyberutokum-113189.html>

5. Závěr

Cílem této diplomové práce bylo posoudit, zda využívání elektronických prostředků komunikace obchodními korporacemi vede ke zvýšení efektivity činnosti těchto korporací s ohledem na zhodnocení přínosů těchto prostředků komunikace a potenciálních rizik spojených s jejich užíváním.

V kapitole „Elektronické prostředky komunikace“ jsem se zaměřil na roli komunikace v rámci vzájemné výměny a pochopení sdělovaných informací mezi komunikujícími subjekty a jak moderní prostředky činí tuto komunikaci efektivnější. Právě díky výhodám, které elektronické prostředky komunikace přinášejí pozorujeme pravidelný trend nárůstů jejich užívání u osob fyzických, ale i právnických, mezi které řadíme i obchodní korporace. K hlavním výhodám elektronických prostředků komunikace spadá především jejich dnes již snadná přístupnost, rychlost, absence nutnosti vzájemné fyzické přítomnosti komunikujících subjektů, a tedy možnost komunikace na velké vzdálenosti a s touto skutečností spojené potenciální snížení nákladů a zvýšení produktivity v rámci činnosti obchodních korporací. Bližší pozornost v této kapitole byla věnována elektronickému podpisu a jeho možnému využití pro účely písemných právních jednání, kdy toto využití bylo nepochybně umocněno přijetím relevantní právní úpravy umožňující úřední ověření elektronického podpisu. Dalším elektronickým prostředkem komunikace, jemuž byla v této kapitole věnována pozornost jsou datové schránky, jejichž předností pro účely činnosti obchodních korporací spočívají primárně v jejich existenci jako státem zřízeného a spravovaného způsobu elektronické komunikace, jež může nahrazovat služby běžných poskytovatelů poštovních služeb, kdy pomocí datových schránek bylo od jejich zavedení doručeno již více než 1 miliarda datových zpráv s téměř 99 % úspěšností doručení. V souvislosti i s nižšími náklady na odesílání datových zpráv oproti využití běžných poštovních služeb, lze o datových schránkách hovořit jako o velmi přínosném prostředku elektronické komunikace pro činnost obchodních korporací.

Kapitola „Využití elektronických prostředků komunikace při tvorbě vůle obchodní korporace“ nejprve definovala právnické osoby a obchodní korporace, jejich vůli a stručnou historii. Následně jsem se již věnoval jednotlivým možnostem využití elektronických prostředků komunikace při tvorbě vůle obchodních korporací. Jako základní projev vůle obchodní korporace lze nepochybně chápat její založení, kdy od

září roku 2021 je možné založit společnost s ručením omezeným online pomocí Notářské komory České republiky, kdy celý tento proces lze označit za velice efektivní, jelikož při splnění zákonem stanovených požadavků může trvat i pouhých 30 minut. V kapitole je dále pozornost věnována účasti a hlasování na valné hromadě za využití technických prostředků. Tuto možnost vždy musí připouštět zakladatelské právní jednání dané kapitálové společnosti a následně musí být i specifikovány i podmínky technické účasti, které musí umožňovat spolehlivé ověření totožnosti osob takto se účastnících a hlasujících. Jsou-li však tyto podmínky splněny je poté možné technické prostředky, využít jak v rámci zasedání valné hromady, tak při rozhodování mimo valnou hromadu, ale i pro účely takzvaného hlasování korespondenčního. S technickou účastí se nepochybně pojí i všechny výhody, které sebou přináší využívání elektronických prostředků komunikace a mohou tedy představovat při správné implementaci zefektivnění činnosti obchodních korporací. Závěr kapitoly je věnován i pojednání o reakci zákonodárce na narušení běžného způsobu života a tím zákonitě i běžného fungování obchodních korporací vlivem pandemie COVID-19. Odezva zákonodárce na tuto situaci spočívala především v umožnění orgánům právnických osob, aby rozhodovaly využitím technických prostředků i v případě, že jejich zakladatelské právní jednání toto neumožňovalo. Na základě této dočasné právní úpravy bylo obchodním korporacím usnadněno pokračování ve své činnosti i za tak výjimečné a náročné situace jakou pandemie COVID-19 na našem území bezesporu představovala.

Závěrečná kapitola „Možná úskalí využívání elektronických prostředků komunikace v obchodních korporacích“ si kladla za cíl identifikovat některé ze stěžejních nevýhod a hrozeb, které v souvislosti s využíváním elektronických prostředků komunikace mohou vyvstat s ohledem na možnost zneužití citlivých dat obchodních korporací, které při své činnosti shromažďují. Nelze pochybovat o tom, že elektronické prostředky komunikace sebou přináší značné výhody, avšak stejně tak nelze pochybovat o tom, že v důsledku modernosti těchto prostředků oproti běžné komunikace mluvené či psané, jsou nedílnou součástí jejich užívání i moderní hrozby kterým není každá obchodní korporace adekvátně vybavena čelit. Právě za tímto účelem by obchodní korporace, které v rámci své činnosti elektronické prostředky komunikace využívají, měly této problematice věnovat zvýšenou pozornost a usilovat o zavedení alespoň základních preventivních opatření směřujících ke zmírnění těchto

hrozeb. Tato opatření mohou být představována proškolením a informováním svých členů, zaměstnanců, ale i klientů v oblasti základních zásad kybernetické hygieny při současném zavedení interních směrnic upravujících procesy a pravidla týkající se elektronického způsobu jednání v rámci dané korporace.

S ohledem na výše uvedené lze konstatovat, že elektronické prostředky komunikace mají pozitivní vliv na efektivitu činnosti obchodních korporací. Významnou roli zde sehrává především možnost téměř bezprostřední výměny informací a dokumentů mezi komunikujícími subjekty navzdory vzdálenosti ve srovnání s tradičními metodami komunikace, jež byly využívány před nástupem současné moderní doby informačních technologií. Jsou-li elektronické prostředky komunikace správně implementovány a aplikovány, mohou vést ke zrychlení interních procesů tvorby vůle dané obchodní korporace, ale i méně významných procesů spočívajících v každodenních činnostech, jež jsou nutné pro fungování dané korporace. Dalším významným faktorem je i dnes již snadná dostupnost těchto komunikačních prostředků, kdy implementace jejich využívání může pro obchodní korporace představovat v určitých případech i značné snížení provozních nákladů. V případě, že je dostatečná pozornost věnována i bezpečnosti a ochraně proti možným kyberútokům a potenciálním únikům citlivých dat, jsem toho názoru, že výhody užívání elektronických prostředků komunikace značně převažují jejich možné nevýhody pro účely zvýšení efektivitu činnosti obchodních korporací.

Seznam zdrojů

Legislativní dokumenty

- Důvodová zpráva k zákonu č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1993/93/ES. Úř. Vest. L 257/73, 28. srpna 2014.
- Nařízení Vlády č. 317/2021 Sb. o postupu notáře při legalizaci elektronického podpisu, ve znění pozdějších předpisů.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1151 ze dne 20. června 2019, kterou se mění směrnice (EU) 2017/1132, pokud jde o využívání digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností Úř. Vest. L 186/80, 11. června 2019.
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 297/2016 sb. o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 358/1992 Sb. o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS-CoV-2 na osoby účastníci se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů.

Monografie a komentáře

- DEFLEUR, L. Melvin, BALL-ROKEACH, J. Sandra. *Teorie masové komunikace*. Praha: Karolinum, 1996.

- KRECH, David a kol. *Človek v spoločnosti*. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1968.
- LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022.
- MAISNER, Martin a kol. *Nařízení eIDAS. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2017.
- MELZER, Filip, TÉGL, Petr a kol. *Občanský zákoník. Velký komentář. Sv. III. § 419–654 Komentář*. Praha: Leges, 2014.
- PAVEL, Mates, SMEJKAL, Vladimír. *E-government v České republice. Právní a technologické aspekty*. 2. vydání. Praha: Leges, 2012.
- PETROV, Jan a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022.
- ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020.

Odborné články a příspěvky ve sborníku

- CASKA, Ondřej, VLACHOVÁ, Alena. *K uveřejňování citlivých informací na internetových stránkách společnosti v souvislosti s pozvánkou na valnou hromadu* [online]. epravo.cz, 25. října 2016 [cit. 13 června 2023]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/k-uverejnovani-citlivych-informaci-na-internetovych-strankach-spolecnosti-v-souvislosti-s-pozvankou-na-valnou-hromadu-103099.html>.
- CHNG, Samuel a kol. *Hacker types, motivations and strategies: a comprehensive framework*. *Computers in Human Behavior Reports* [online databáze], 2022, č. 5 [cit. 13 června 2023]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S245195882200001X>.
- DOLEČEK, Marek. *Osoby oprávněné k přístupu do datové schránky* [online] businessinfo.cz, 31. ledna 2022 [cit. 23. března 2022]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/datove-schranky-ppbi/3/#osoba-poverena>
- DOLEČEK, Marek. *Účel a funkce datové schránky* [online] businessinfo.cz, 31. ledna 2022 [cit. 23. března 2022]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/datove-schranky-ppbi/#ucel-a-funkce-datove-schranky>

- DONÁT, Josef a kol. *Je publikovaná judikatura k elektronickým podpisům skutečně relevantní?* [online]. epravo.cz, 30. března 2023 [cit. 1. května 2023]. Dostupné z https://www.epravo.cz/top/clanky/je-publikovana-judikatura-k-elektronickym-podpisum-skutecne-relevantni-116077.html#_ftn1
- KMENT, Vojtěch. *Nahradí elektronický podpis prostý ten tradiční vlastnoruční?* *Bulletin advokacie* [online databáze], 2016, č. 12 [cit. 30. dubna 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.
- KLEIN, Šimon. *Elektronický podpis a zákon o právu na digitální služby. Ad Notam.* [online databáze], 2022, č. 3 [cit. 2. května 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.
- KORBEL, František, KOVÁŘ, Dalibor. *Datová schránka místo mailu?* [online]. epravo.cz, 19. září 2022 [cit. 3. května 2023]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/datova-schranka-misto-mailu-115256.html>.
- KORBEL, František, MELZER, Filip. *Písemnost, elektronický a biometrický podpis v elektronickém právním jednání,* *Bulletin advokacie* [online databáze], 2014, č. 12 [cit. 30. dubna 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.
- LIMBERGOVÁ, Zuzana. *Úřední ověření elektronického podpisu.* *Bulletin advokacie* [online databáze], 2022, č. 3 [cit. 1. května 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.
- PRUDÍKOVÁ, Dana. KORBEL, František. *Datové schránky tři roky poté: praktické zkušenosti s jejich používáním.* *Bulletin advokacie* [online databáze], 2012, č. 5 [cit. 3. května 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz
- SINGLECASE. *Deset ověřených pravidel, jak se bránit kyberútokům* [online]. epravo.cz, 16. června 2021 [cit. 3. července 2023]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/deset-overenych-pravidel-jak-se-branit-kyberutokum-113189.html>.
- SMEJKAL, Vladimír. *Kryptografický a dynamický biometrický podpis podle platné právní úpravy.* *Právní rozhledy* [online databáze], 2019, č. 10 [cit. 30. dubna 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.
- ŠMOTLÁK, Lukáš. *Novelizace pravidel v oblasti doručování a zřizování datových schránek* [online] epravo.cz, 21. ledna 2022 [cit. 21. března 2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/novelizace-pravidel-v-oblasti-dorucovani-a-zrizovani-datovych-schranek-114052.html>.

- ŠŤASTNÝ, Jakub. *Trestní postih DoS/DDoS útoků* [online]. epravo.cz, 20. dubna 2020 [cit. 3 července 2023]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/trestni-postih-dosddos-utoku-110941.html?mail>.
- VOSTOUPAL, Jakub. *Vybrané slabiny právní úpravy elektronických forem komunikace v obchodních korporacích v kontextu kybernetické bezpečnosti. Obchodněprávní revue* [online databáze], 2022, č. 1 [cit. 13 června 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.
- VYCHOPEŇ, Martin. *Datové schránky: základní informace a rady* [online] epravo.cz, 5. srpna 2009 [cit. 20. března 2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/datove-schranky-zakladni-informace-a-rady-57467.html>.

Judikatura

- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29 dubna 1998 sp. zn. 2 Cdon 721/97
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. února. 2012, č.j. 8 As 89/2011-31
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. dubna 2021, sp. zn. 29 Cdo 1310/2019
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. října 2016, sp. zn. 21 Cdo 5591/2015
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. července 2019, sp. zn. 29 NSČR 133/2017-B-36
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. května 2012, sp. zn. 29 Cdo 3399/2010

Internetové odkazy

- Český statistický úřad. *Informační společnost v číslech, Osoby a digitální technologie – 2022* [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/191186455/06100423c.pdf/33819b1b-1355-43b7-a2fb-7f12aa760b8f?version=1.1>.
- Český statistický úřad. *Informační společnost v číslech, Podniky a digitální technologie – 2022* [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/191186455/06100423d.pdf/3a0cc0be-9417-41c2-bf9b-bf07e6d05b9b?version=1.1>.

- DUBALOVÁ, Klára. *Blíží se automatické zřízení datových schránek pro OSVČ, spolky, nadace nebo sdružení* [online]. mvcr.cz [cit. 13. května 2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/blizi-se-automaticke-zrizeni-datovych-schranek-pro-osvc-spolky-nadace-nebo-sdruzeni.aspx>.
- Notářská komora České republiky, *Založení SRO online – úvodní informace* [online] nkcr.cz [cit. 18 května 2023]. Dostupné z: <https://www.nkcr.cz/sro-online-informace>.
- Notářská komora České republiky, *Informace k online platbám* [online] nkcr.cz [cit. 18 května 2023]. Dostupné z: www.nkcr.cz/informace-nkcr/online-platby.
- Notářská komora České republiky, *První založená SRO online* [online] nkcr.cz [cit. 18 května 2023]. Dostupné z: https://www.nkcr.cz/aktuality/detail/37_924-prvni-zalozena-sro-on-line.
- Notářská komora České republiky, *Systém notářské komory pro online založení SRO získal 1. místo soutěže Egovernment The Best 2022* [online] nkcr.cz [cit. 18 května 2023]. Dostupné z: https://www.nkcr.cz/aktuality/detail/37_1007-system-notarske-komory-pro-online-zalozeni-sro-ziskal-1-misto-souteze-egovernment-the-best-2022.
- Odbor živností a spotřebitelské legislativy. *Od roku 2023 všichni podnikatelé s datovou schránkou: otázky a odpovědi* [online]. mpo.cz, 9. prosince 2022 [cit. 3. května 2023]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/od-roku-2023-vsichni-podnikatele-s-datovou-schrankou-otazky-a-odpovedi--271438/>.
- *Statistiky* [online]. mojedatovaschranka.cz, 13. května 2023 [cit. 13 května 2023]. Dostupné z: <https://info.mojedatovaschranka.cz/info/cs/stats.html>
- *Veřejná správa – úroveň „vysoká“* [online]. mojeid.cz [cit. 2. května 2023]. Dostupné z: <https://www.mojeid.cz/cs/podpora/uroven-vysoka/#jak-ziskam-vysokou>.
- *What is phishing?* [online]. knowbe4.com, [cit. 13 června 2023]. Dostupné z: <https://www.knowbe4.com/phishing>.

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá elektronickými prostředky komunikace a jejich využití při projevu vůle společníků v rámci obchodních korporací (právnických osob). Cílem této diplomové práce je vyhodnotit, zda využívání elektronických prostředků komunikace má pozitivní vliv na efektivitu činnosti těchto korporací. Práce je členěna do třech kapitol a souvisejících podkapitol. První kapitola se zabývá elektronickými prostředky komunikace a trendu nárustu jejich využívání v České republice na základě dat Českého statistického úřadu s následovným užším zaměřením na elektronický podpis a datové schránky, jejich právní základ a relevantní právní změny týkající se jak obchodních korporací, tak i právnických osob obecně a dále i podnikajících i nepodnikajících fyzických osob. Druhá kapitola se věnuje již konkrétnímu využití elektronických prostředků komunikace při tvorbě vůle obchodní korporace se zaměřením na relativně novou možnost založení společnosti s ručením omezeným online za účasti notáře a dále na účast a hlasování na valných hromadách kapitálových společností využitím technických prostředků. Na závěr této kapitoly je bližší pozornost věnována změnám, které nastaly v právní úpravě obchodních korporací za období pandemie COVID-19. Třetí kapitola popisuje potenciální úskalí využívání elektronických prostředků komunikace v rámci obchodních korporací s ohledem na možné hrozby, které sebou tyto moderní komunikační prostředky mohou přinášet a jaká opatření lze doporučit za účelem jejich zmírnění.

This thesis deals with the electronic means of communication and their use in the expression of will of the partners within a business corporation (legal entity). The goal of this thesis is to determine whether the use of electronic means of communications has a positive influence on the effectiveness of business corporations in achieving their goals. The thesis is divided into three chapters and subsequent subsections. The first chapter deals with electronic means of communication and the rising trend of their use within the Czech republic based on data from the Czech Statistical Office, followed by a narrower focus on electronic signatures and data boxes, their legal basis and relevant legal changes concerning both business corporations and legal entities in general, as well as entrepreneurial and nonentrepreneurial natural persons. The second chapter is dedicated to the specific use of electronic means of communication in the creation of the will of a business corporation, focusing on the relatively new possibility of establishing a limited liability

company online with the participation of a public notary, as well as participation and voting at general meetings of capital companies using technical means. This chapter concludes with a closer look at the legal changes that have occurred in the regulation of business corporations during the COVID-19 pandemic. The third chapter describes the possible pitfalls in the use of electronic means of communication within business corporations with respect to the potential threats that modern means of communication may bring with them and what measures may be recommended to mitigate them.

Seznam klíčových slov

Elektronické prostředky komunikace, obchodní korporace, vůle obchodních korporací, elektronický podpis, úřední ověření elektronického podpisu, datová schránka, valná hromada, rozhodování per rollam, korespondenční hlasování, pandemie COVID-19, Lex Covid

Electronic means of communication, business corporations, corporate will, electronic signature, official verification of electronic signature, data box, general meeting, per rollam decision-making, correspondence voting, COVID-19 pandemic, Lex Covid